

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 75

3 жовтня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 75 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Тарасенко Н.

Імовірність і доцільність проведення всеукраїнського референдуму в оцінках експертів.....	6
---	----------

Законодавча влада	27
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	34
------------------------------	-----------

Політика	47
-----------------------	-----------

Економіка	52
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	57
--	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Робоча поїздка Президента України В. Януковича у Львівську область

1 жовтня Президент В. Янукович відвідав з робочою поїздкою Львівську область.

Тут він побував на демонстраційно-тактичних навчаннях Збройних Сил України із залученням підрозділів Сухопутних військ та Повітряних сил ЗСУ у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Сухопутних військ.

На початку навчань В. Янукович здійснив пуски протитанкових керованих ракет «СТУГНА-П» – нової сучасної зброї, яка має надійти на озброєння української армії.

Після запуску начальник Генерального штабу – головнокомандувач Збройними Силами України В. Замана ознайомив Президента В. Януковича з окремими видами озброєнь, що використовуються в ЗСУ.

«Сьогодні перший день останнього призову в Збройні Сили. Цей рік стане останнім для військових строкової служби, а 2014 р. початком будівництва нової української армії на контрактній основі», – сказав Президент після огляду навчань військових частин на Яворівському полігоні у Львівській області.

В. Янукович нагадав, що на початку вересня він затвердив програму реформування та розвитку армії, згідно з якою армія перейде повністю на контрактну форму.

За його словами, у даний час уже близько 60 % військовослужбовців української армії служать за контрактом, і в найближчому майбутньому ця кількість буде збільшуватися до «нормативного показника».

Відповідаючи на запитання про потреби українських військових у навчаннях, В. Янукович зазначив, що будь-які навчання є своєрідним підбиттям підсумків щоденної праці військовослужбовців. Він підкреслив, що з кожним роком фінансування навчань Збройних Сил буде зростати. «Наша мета – побудувати мобільні, добре оснащені та підготовлені

збройні сили, здатні адекватно реагувати на сучасні загрози національній безпеці у військовій сфері», – сказав В. Янукович.

Загалом у навчанні взяли участь близько 1700 військово-службовців, майже 400 одиниць різноманітних зразків озброєння та військової техніки. Метою навчань, згідно з їх легендою, була ліквідація конфліктної ситуації, що виникає на державному кордоні (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua) – 2013. – 1.10; Укрінформ (www.ukrinform.ua) – 2013. – 1.10*).

Виступ Президента України перед учасниками навчань у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки

Шановні товариші!

Сьогодні ми побачили професійні дії наших військових, які продемонстрували високий рівень підготовки.

Безумовно, це результат серйозної роботи Збройних Сил України у 2013 навчальному році.

Переконаний, що вже у найближчій перспективі ми суттєво підвищимо боєздатність наших Збройних Сил, професійність їх військовослужбовців та рівень оснащення сучасною бойовою технікою та озброєнням.

Наша мета – побудувати мобільні, добре оснащені та підготовлені Збройні Сили, спроможні адекватно реагувати на сучасні загрози національній безпеці у воєнній сфері.

Саме ця мета та європейські стандарти покладені в основу сьогоднішньої воєнної реформи. Стратегія національної безпеки та Воєнна доктрина України конкретизують її завдання.

Практична робота в цьому напрямі вже розгорнута. На початку вересня цього року мною затверджена Державна комплексна програма реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2017 р. Це рішення прийнято після багатьох фахових дискусій та ретельної експертизи, у тому числі Радою національної безпеки і оборони України.

Користуючись нагодою, коротко окреслю її основні завдання та пріоритети.

По-перше, це вдосконалення нормативно-правової бази у сфері оборони, що дозволить сформувати надійну юридичну основу для функціонування і розвитку Збройних Сил і сектору безпеки в цілому, відповідно до вимог часу.

По-друге, удосконалення системи управління та перехід на міжвидову організаційну структуру.

Воєнною реформою також передбачається трансформація Об'єднаних сил швидкого реагування та Основних сил оборони у Сили постійної готовності та Сили резерву.

Для зміцнення бойового потенціалу Збройних Сил України заплановано провести модернізацію озброєння та військової техніки, закупівлю її новітніх зразків.

І пріоритет буде віддано виробам вітчизняної військової промисловості, якість яких відповідає сучасним світовим стандартам. А це, крім іншого, нові робочі місця і серйозний стимул до модернізації вітчизняної промисловості, освоєння новітніх технологій.

Пріоритетними напрямками при цьому є: створення автоматизованої системи управління, посилення повітряних сил, розвиток військово-морських спроможностей та нарощування мобільності сухопутних сил.

Однією з головних умов створення сучасних Збройних Сил є подальша професіоналізація українського війська. Для цього необхідна злагоджена робота Міністерства оборони не лише із зацікавленими державними органами, але й з громадськими інституціями країни.

Ми чітко усвідомлюємо, що основа сучасної армії – це не озброєння, при всій його важливості, а, насамперед, офіцери, сержанти та солдати. Високий професійний рівень і належне фінансове, матеріальне та соціально-правове забезпечення військовослужбовців і працівників Збройних Сил – найвищий пріоритет воєнної реформи.

Воєнна реформа є невід'ємною складовою стратегічного курсу на євроінтеграцію. І українські військовослужбовці, як і всі громадяни України, відчують переваги цієї політики.

Сьогодні продовжується поетапне підвищення грошового забезпечення, уже найближчим часом буде суттєво розширене будівництво житла для військовослужбовців, запроваджуються нові сучасні стандарти у їх повсякденній діяльності та побуті.

Кроки, які вже зроблено і буде зроблено найближчим часом, безумовно покращать кадровий потенціал Збройних Сил України та рівень їх підготовки, підвищать престиж та значимість професії військового у нашому суспільстві.

У сьогоднішньому світі боєздатні Збройні Сили – важлива запорука самостійності та суверенітету.

Керівництво держави докладе всіх зусиль, щоб наша армія, авіація і флот були готові захистити Вітчизну (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 1.10).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Імовірність і доцільність проведення всеукраїнського референдуму в оцінках експертів

Наближення Вільнюського саміту, покликаного наблизити Україну до ЄС, незважаючи на начебто сформований у суспільстві консенсус щодо напряму інтеграції, укотре актуалізує питання вибору між двома союзами – Європейським та Митним. Не в останню чергу загостренню інтеграційного питання сприяє жорстка позиція Росії, яка вже однозначно дала зрозуміти, що якщо Україна не приєднається до Митного союзу (МС), то «торгові війни», що почалися влітку цього року, будуть лише продовжуватися. За словами радника президента РФ С. Глазьева, Україна перестане бути для Росії стратегічним партнером, якщо підпише угоду про асоціацію з Європейським Союзом.

У руслі інформаційної кампанії, що розгорнулася в українському інформаційному просторі довкола зовнішньополітичних пріоритетів України, помітною подією стала широко анонсована Комуністичною партією України ініціатива проведення всеукраїнського референдуму щодо приєднання до МС.

16 серпня КПУ подала до ЦВК повідомлення про намір провести збори громадян України з проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою щодо вступу України до МС. Щодо головної мети своєї акції, лідер комуністів заявив, що він прагне зупинити процес євроінтеграції. «Ми, починаючи 8 вересня цю процедуру, відповідно до закону, розраховали, що зможемо закінчити збір підписів за проведення референдуму десь 28–29 жовтня. Тобто за місяць до проведення саміту “Східного партнерства”, на якому планується підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Таким чином, буде можливість від імені громадян України, які візьмуть участь у зборі підписів, вимагати від влади, щоб вона відтермінувала підписання Угоди про асоціацію», – сказав П. Симоненко.

«Я зараз не агітую ні за Європейський Союз, ні за Митний союз. Я кажу, що треба захистити право громадян на вибір. Вони прийдуть і самі оберуть: за Митний союз – проголосують за Митний союз, за Європейський Союз – проголосують за Європейський Союз», – зазначив лідер КПУ.

Утім, Окружний адміністративний суд Києва заборонив Компартії «організовувати та проводити збори щодо проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою стосовно вступу (приєднання) України до Митного союзу». Ухвалою суду також було заборонено Центрвиборчкому направляти свого представника на збори громадян щодо ініціювання «союзного» референдуму. Цікаво, що позов проти КПУ подала Європейська партія України, очолювана народним депутатом від «Батьківщини» М. Катеринчуком, чим об'єктивно підіграла владі, не зацікавленій нині в проведенні референдуму.

Аналізуючи роль М. Катеринчука в референдумному процесі від КПУ, оглядачі відзначають, що він одним з перших

дізнався про дату й місце проведення зборів КПУ і подав заяву до суду щодо заборони. По-друге, голова Європейської партії отримав досить швидке і позитивне рішення суду. Політолог В. Фесенко вважає, що без втручання влади таке швидке, позитивне для М. Катеринчука судове рішення було б неможливе. «Зрозуміло, що Катеринчук якимось чином вплинув на суд. Без спільних дій із владою йому б не вдалося отримати таку постанову. Тут зрозуміло, що діє спільний сценарій влади й Катеринчука, – говорить В. Фесенко. – І я думаю, що значну роль тут відіграє особистий піар Катеринчука, який усіма способами намагається про себе сказати перед київськими виборами».

Тут варто згадати звинувачення з боку деяких представників опозиції, що масова рекламна кампанія М. Катеринчука в столиці була б неможлива без підтримки з владних кабінетів і що таким чином працює сценарій на «розпорошення» опозиційного електорату перед виборами в Києві – адже М. Катеринчук не є єдиним кандидатом від опозиції і навряд чи стане ним.

Сам М. Катеринчук про свою роль у справі референдуму зауважив, що оскільки «всі суди України контролюються Партією регіонів, своїм позовом ми поставили владу у скрутне становище, бо якби вона провалила його, то просто звела б нанівець усі свої обіцянки щодо ЄС. Тому ми скористалися ситуацією».

Щодо суті своєї протидії референдуму М. Катеринчук пояснив, що «партія, яка підтримує європейські позиції, не може просто змовчувати про такі безглузді зібрання, як те, що відбулося в неділю. Цей референдум – це не волевиявлення народу, це бажання комуністів встановити свої порядки, тому ми і проти того, щоб такі заходи відбувалися. Оскільки обслуговуємо ту політичну частину України, яка підтримує ЄС, Україна повинна йти лише в європейському напрямку. А в перспективі ми взагалі плануємо заборонити комуністичну партію в Україні».

Невдовзі після негативного для себе рішення суду комуністи повторно попередили ЦВК про свої збори в той самий день, о тій самій годині, але під іншою назвою – не щодо питання про приєднання (вступу) до Митного союзу, а стосов-

но приєднання (вступу) України до союзу в рамках Євразійського Економічного Співтовариства». Попри очевидність маніпулятивного характеру зміни назви, цього разу суд обмежився заборонаю ЦВК надсилати на збори своїх представників і при цьому не заборонив проведення самого заходу.

Як відомо, без уповноваженого представника Центрвиборчкому збори не можуть вважатися легітимними для початку проведення референдуму. Утім, Компартія стверджує, що 8 вересня на стадіоні «Спартак» у Києві, де відбулися збори громадян, організовані КПУ і громадським рухом «Український вибір», така людина була – це Ю. Донченко. Свого часу він став членом ЦВК за квотою саме Компартії. Але, за словами А. Магери, Центральна виборча комісія не уповноважувала Ю. Донченка на відвідання зборів на стадіоні «Спартак», тобто він був на тому зібранні лише в приватному порядку.

Попри це, збори затвердили склад ініціативної групи для збору підписів на підтримку Всеукраїнського референдуму в кількості 9892 осіб, а також формулювання питання, що пропонують винести на референдум: «Чи підтримуєте ви приєднання України до Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації?»

12 вересня до Центральної виборчої комісії надійшли документи для реєстрації ініціативної групи з проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою про вступ України до Митного союзу. У пакет документів входив, зокрема, протокол зборів громадян про проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою. На референдум пропонують винести питання «Чи підтримуєте ви приєднання України до Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації?» До протоколу також додано список членів ініціативної групи, до якого пропонують внести 9892 особи з їхніми заявами про згоду бути членом такої групи.

Відповідно до закону, ЦВК упродовж п'яти днів розглянула ці документи й ухвалила рішення на засіданні 17 вересня, відмовивши у реєстрації ініціативної групи із всеукраїнського референдуму про вступ України до Митного союзу. За таке рішення проголосували 13 членів комісії з 13 присутніх.

Як пояснив заступник голови ЦВК А. Магера, відповідно до закону про всеукраїнський референдум повідомлення про проведення зборів громадян має бути подано до ЦВК не пізніше ніж за п'ять календарних днів до його проведення. Водночас повідомлення громадянами П. Симоненком, Г. Буйком і О. Адвени про проведення 8 вересня зборів громадян на стадіоні «Спартак» було подано 3 вересня, тобто за чотири календарні дні.

Разом з тим Окружний адмінсуд Києва 6 вересня за позовом Європейської партії України заборонив ЦВК направляти свого представника на ці збори. На підставі цього рішення суду ЦВК свого представника на це зібрання не направляла.

Таким чином, підкреслив А. Магера, при створенні ініціативної групи з проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою щодо вступу України до МС не було дотримано порядку, передбаченого законом.

Рішення Центральної виборчої комісії про відмову реєстрації ініціативної групи з проведення Всеукраїнського референдуму про вступ України до Митного союзу буде оскаржено Комуністичною партією України, повідомив лідер КПУ П. Симоненко. На його думку, рішення ЦВК свідчить про те, що вона «повністю під контролем у нинішньої влади».

Юридично КПУ зберігає шанси отримати протилежне рішення. Але навряд чи отримає політичну сатисфакцію й встигне організувати референдум до саміту Україна – ЄС 28 листопада. Поки що єдине, що має в активі КПУ, – це додаткові підстави для інформаційної кампанії.

Сам П. Симоненко стверджує, що причина зупинки ініціативи – у побоюванні влади отримати незгоду суспільства з євроінтеграційним курсом: «Влада по-справжньому злякалася», побачивши, що «у КПУ достатньо партійного й людського ресурсу для організації збору підписів за референдум». «Сьогодні в публічній площині за явною диригентською відмашкою з Банкової на сторінках і екранах усіх ЗМІ йде неприхована однобока агітація за асоціацію з ЄС. У непублічній площині, судячи з усього, уже надійшла команда до ЦВК – зробити все можливе й неможливе, щоб референдум не відбувся», – заявив П. Симоненко.

Зі слів лідера КПУ П. Симоненка, ініціювання референдуму щодо приєднання України до союзу Євразійського Економічного Співтовариства мало б сприяти змінненню інтеграційного вектора країни в бік підписання угоди про Митний союз та Єдиний економічний простір. Однак, як зауважили експерти, вибираючи засоби досягнення мети, комуністи не врахували, що порушене ними питання не передбачає механізмів легалізації прийнятого рішення.

Сьогодні Євроінтеграційний напрям країни зафіксовано рядом нормативно-правових документів. Затверджено Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (ЗУ № 1629-ІУ від 18.03.2004 р.). 22 лютого 2013 р. ВР прийняла Заяву «Про реалізацію євроінтеграційних прагнень України та укладення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом». Нарешті, ч. 2 ст. 11 ЗУ «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» передбачає інтеграцію України у європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства у Європейському Союзі.

Якщо комуністи хочуть реальної зміни зовнішнього вектора, їм необхідно добиватися скасування перерахованих вище нормативно-правових актів та ініціювати прийняття документів, орієнтованих на інтеграцію з Росією. Цього можна досягнути за допомогою всеукраїнського волевиявлення. Однак потрібно змінити предмет референдуму.

Пункт 3 ст. 3 Закону України «Про всеукраїнський референдум» визначає, що за предметом референдум може бути: конституційним (зміна Основного закону), територіальним (про зміну території України. Ратифікаційний референдум), законодавчим (прийняття, скасування чи внесення змін до законів) та з будь-якого питання за винятком тих, щодо яких референдум не допускається згідно з Конституцією України (загальний референдум).

Отже, для досягнення результату комуністи мали б ініціювати законодавчий референдум. Натомість вони хочуть проведення загального референдуму, який не передбачає скасування, внесення змін до діючих законів чи прийняття

нових. Іншими словами, якою б не була відповідь громадян на питання про приєднання України до Митного союзу, на євроінтеграційний вектор країни це ніяким чином не вплине.

Політолог В. Фесенко зауважує, що референдум, який запланували комуністи і якому опираються В. Янукович та його політична сила, не несе ніяких загроз для асоціації з ЄС. «По-перше, тому що провести його можна буде не раніше січня 2014 р. – це вже після того, як Україна підпише асоціацію. А по-друге, зважаючи на дані соціологічних досліджень, він може стати ще одним підтвердженням того, що українці спрямовані не в Митний союз, а в Європу», – каже В. Фесенко.

Утім, у «референдумних» намірах комуністів експерти вбачають не лише короткострокові, а й довгострокові цілі, які полягають у заграванні з Росією з прицілом на президентські вибори.

«КПУ демонструє росіянам готовність бути їх союзником в Україні. У Росії немає свого ставленика на президентських виборах, тому можна звернути увагу на КПУ і їх лідера», – вважає В. Фесенко. На його думку, комуністи хочуть догодити Росії, яка будь-що намагається зірвати підписання Угоди про асоціацію. «Але таким чином вони ще й відбирають частину голосів у ПР та Януковича», – констатує політолог, проте зауважує, що для «розігріву» перед виборами Президента комуністам ефективніше було б ініціювати референдум у 2014 р.

В. Карасьов у свою чергу вважає, що «референдум – це універсальна технологія розкручення президентської кампанії Симоненка». Він прогнозує, що Митний союз стане фішкою лідера комуністів на президентських виборах. «Симоненко обходить Януковича зі Сходу. Технологічно це дуже вдало для виборчої кампанії», – зауважив В. Карасьов. На його думку, П. Симоненко може в першому турі відібрати частку голосів В. Януковича, причому саме за рахунок проросійського електорату.

Заступник генерального директора з міжнародних питань Центру Разумкова В. Чалий також вважає, що всі заходи КПУ більше спрямовані не так на референдум, як на пропаганду президентської кампанії 2015 р. Це частина політтехнологій деяких партій, які розраховують на зовнішній вплив та ма-

теріальну підтримку сусідньої країни. Зрозуміло, що кошти виділяються дуже великі, гроші просто так на вітер ніхто не викидає, і всі ці заходи мають відпрацювати себе».

Ідея комуністів про проведення референдуму з приводу вступу України до Митного союзу свідчить про те, що КПУ серйозно задумалася про майбутні вибори Президента, погоджується політолог В. Небоженко. «Таке рішення комуністів несподіване, оскільки комуністичному руху більше 150 років і я не уявляю, як, наприклад, Компартія Бельгії може проводити референдум про приєднання її країни до Франції», – зазначив він.

«За 20 років українські комуністи не провели жодного страйку, не зробили жодного референдуму на користь захисту прав молоді, трудящих – тобто те, що є важливим елементом в боротьбі з цим диким сьогоднішнім капіталізмом. Зате вони займаються тим, що зручно, матеріально вигідно і демонструє їх лояльність сусідній державі. Це сумно», – додав політолог.

Разом з тим він упевнений, що у цього референдуму немає шансів: «Яке майбутнє у “комуністичного” референдуму? З точки зору соціології, у них не більше 10 % електорату, тому не думаю, що вони зберуть достатню кількість голосів. Скоріше за все, мова йде про початок президентської кампанії».

У самій КПУ розмови щодо підготовки П. Симоненка до президентських виборів через референдум вважають надуманими. «Не думаю, що слід пов'язувати референдум із президентською кампанією. Ми давно декларуємо позиції щодо об'єднання потенціалів України, Росії, Білорусі та Казахстану», – зазначив комуніст О. Голуб.

Представник КПУ не повідомив, хто може бути їх союзником в організації референдуму. Він заперечив, що партія координує діяльність з організацією В. Медведчука «Український вибір», яка останнім часом проводить агітаційну кампанію за референдум щодо вступу до Митного союзу. Як припускають політологи, нині очолюваний В. Медведчуком центр «Правова держава» надає КПУ посильну юридичну підтримку в реалізації референдуму. У самій Компартії зв'язок із «Правовою державою» В. Медведчука не підтвердили, але заявили,

що в них «єдина, спільна мета – Митний союз. А надалі стосунки з “Українським вибором” можуть бути й тіснішими».

Варто нагадати, що українські ЗМІ визначають В. Медведчука як втілювача політики В. Путіна в Україні. У наведеному пресою документі із викладом стратегії Кремля щодо залучення України в Митний союз і недопущення її до асоціації з ЄС недвозначно вказується на велику роль В. Медведчука в цих процесах.

Однак, на думку В. Карасьова, В. Медведчук не зможе потіснити на проросійському полі П. Симоненка, адже вони діють у протилежних сферах. «Віктор Медведчук – це більше вплив гуманітарно-інформаційний, а у Симоненка є партія і організації», – вважає В. Карасьов.

«Медведчука з рейтингом менше 1 % як серйозного конкурента Віктора Януковича в Москві не розглядають», – погоджується В. Фесенко.

Політологи сходяться на думці, що референдуму може й не бути. «Самого референдуму не буде. Далі збору підписів справа не піде», – запевнив В. Карасьов. Він додав, що подібний референдум за ЄС чи Митний союз поставить у скрутне становище особисто В. Януковича, адже влада говорить про рух до Європи й підписання угоди, але не говорить про розрив з Митним союзом. «Референдум передбачає чіткий вибір – так або ні. Влада ніколи не піде на таку відповідь», – упевнений В. Карасьов.

Насправді, у В. Януковича є всі потрібні інструменти для недопущення референдуму. «У законі вказано, що Президент видає указ про референдум. Але ніхто не може його до цього змусити», – зауважив перший заступник голови ЦВК А. Магера. Він пригадав ситуацію 2009 р., коли громадяни виступили з ініціативою референдуму щодо НАТО та Єдиного економічного простору, а глава держави В. Ющенко відмовився оголошувати референдум. «Без підпису Президента України процес референдуму не може бути запущений у принципі», – резюмував А. Магера.

Політолог В. Фесенко вважає, що влада дозволить референдум, проте може маніпулювати його результатом. «Закон

відкриває можливості для адмінресурсу. Ініціюють референдум комуністи, а скористатися результатом може тільки влада», – вважає експерт.

У Компартії готові до обох сценаріїв. «Люди оцінять, якщо вони будуть ігнорувати волю мільйонів співгромадян й не признають референдум», – вважає О. Голуб. «Якщо ж влада вдасться до фальсифікацій, то протиставить себе більшості народу», – упевнений комуніст.

Ініціатива КПУ про проведення Всеукраїнського референдуму щодо вступу України до Митного союзу не матиме критичних наслідків, упевнений голова правління Комітету виборців України (КВУ) О. Черненко. Він нагадав, що згідно з законом для проведення всеукраїнського референдуму потрібно виконати три умови. Зокрема, на зборах громадян повинен бути присутнім член Центральної виборчої комісії, однак, на стадіоні «Спартак» 8 вересня член ЦВК був присутній як приватна особа. «Це значить, що перша умова виконана з порушенням закону», – підкреслив глава КВУ. Також, за його словами, необхідно зібрати 3 млн підписів громадян України на підтримку референдуму. «Якщо це будуть чесні підписи, то процес буде тривалим, і невідомо, чи мають комуністи ресурси, щоб це організувати», – зазначив О. Черненко.

Крім того, для оголошення референдуму необхідний указ Президента України. «Думаю, що сьогодні виконання цих трьох умов нереально, тому що, якщо у влади є політична воля на проведення такого референдуму, то він буде. Якщо влада не хоче проведення референдуму, то є багато способів, щоб таку ініціативу не реалізували», – пояснив голова КВУ.

До того ж проведення подібного референдуму може обійтися державі досить дорого. Наприклад, за обрахунками ЦВК, на аналогічний «доленосний» референдум щодо вступу України до НАТО, або до Єдиного економічного простору, якого через суд зажадав В. Медведчук від тодішнього глави держави В. Ющенка, необхідно було передбачити близько 550 млн грн. Чи готовий сьогодні уряд нести ці витрати, коли, за даними Адміністрації Президента, фіксується дефіцит надходжень до держбюджету?

Директор Інституту глобальних стратегій В. Карасьов у свою чергу зазначає: «Можливо, лише тоді, коли Україна підпише асоціацію, пройде весь шлях до вступу в Євросоюз і коли перед нами дійсно буде вибір – вступати в ЄС чи Митний союз, от тоді і буде проведено референдум, який дійсно стане потрібним для волевиявлення народу. А зараз ще немає з чого обирати. Спершу б асоціацію підписати».

Очевидно, сценарій В. Карасьова близький до того, що є насправді. Адже нещодавно Президент В. Янукович згадував саме про такий референдум щодо ЄС/МС – уже за фактом укладання асоціації й подолання наступного відрізка шляху. Зокрема, наприкінці серпня Президент України повідомив у інтерв'ю українським телеканалам, що «коли буде ухвалене рішення про вступ у Європейський Союз чи в Митний Союз, тоді в будь-якому разі нам не обійтись без референдуму». Причому чи не вперше він обмовився про вступ України в будь-яке із цих об'єднань. Однак щодо ЄС наразі заплановане лише підписання Угоди про асоціацію, яке, за українським законодавством, не вимагає проведення референдуму. Що ж до МС Росії, Білорусі й Казахстану, то Президент запевнив, що Україна готова приєднатися лише до тих положень цього об'єднання, які не суперечать нормам Світової організації торгівлі й не завадять підписанню угоди з ЄС. Окрім того, В. Янукович нагадав під час інтерв'ю, що «Україна визначилася зі своїм подальшим кроком, обравши європейський напрямок у Законі України “Про засади зовнішньої та внутрішньої політики”».

Попри це, слова Президента про те, що «буде прийняте рішення про вступ» не лише в ЄС, а й у Митний союз доволі неоднозначно були сприйняті журналістами та експертами. Політичний оглядач журналу «Український тиждень» О. Михельсон, зокрема, дійшов висновку, що Президент усе-таки не відкидає вступу до МС. Водночас не виключено, що В. Янукович таким чином всього лише вкотре обнадіює Росію, аби вона припинила «торговельну війну» проти України. Журналіст вважає, що «референдум, точніше, спроби його провести, може стати елементом торгу хоч із Росією, хоч із Заходом». Тим

більше що, як він слушно зауважив, «закон про референдум виписаний так, що його організація – від реєстрації ініціативних груп до встановлення результатів – перебуватиме під щільним контролем президентської адміністрації», а «кінцева імплементація рішень так само залежатиме від Президента й парламентської більшості».

Голова ради Лабораторії законодавчих ініціатив І. Когут вважає, що заговорити про референдум Президента змусила ситуація на українсько-російській митниці, що нещодавно загострилася: «Зрештою, його заяву про референдум можна оцінити, як спробу затягнути процес підписання угоди з ЄС, або як бажання зняти з себе відповідальність за прийняття будь-якого рішення».

Політологи кажуть, що перед тим як вступити до Європейського або ж до Митного союзу, референдум дійсно потрібно буде провести. Однак варто зауважити, що Президент не говорив про референдум на предмет підписання Угоди про асоціацію з ЄС – він заявив лише про референдум перед вступом України в один із союзів, який буде ще не скоро.

«Думаю, що на тлі подій, які нещодавно відбувалися на українсько-російській митниці, В. Янукович своєю заявою просто заспокоював виборців, даючи їм зрозуміти, що без їх відомо важливі державні рішення прийматися не будуть. Можна з упевненістю сказати, що в будь-якому випадку референдум у нас буде. Але не зараз. Це може статися, наприклад, у 2015 р. або перед президентськими виборами», – пояснив аналітик Інституту Євроатлантичного співробітництва В. Горбач.

За його словами, при вступі в будь-яку з вищевказаних організацій Україна дійсно повинна буде провести референдум, тому що в цьому випадку вона делегує частину свого суверенітету. Саме так учинили перед вступом до ЄС, наприклад, в Ірландії, Данії, Австрії, Фінляндії, Швеції, Естонії, Латвії, Литві, Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині, Словенії, Мальті та Хорватії. А от у Норвегії, де референдум із цього питання проводили двічі, рішення про вступ до ЄС так і не було підтримане. Утім, в Україні, за даними соціологічних опитувань, із кінця 2011 р. досить стабільно переважають прибічники

євроінтеграції. Наприклад, під час дослідження громадської думки, проведеного в травні ц. р. Фондом «Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва» та Соціологічною службою аналітичного центру ім. О. Разумкова, вступ України у Євро-союз схвалив 41,7 % респондентів, у Митний – 31 %, а 13,5 % обрали варіант відповіді: «Не треба приєднуватися ані до ЄС, ані до МС».

Натомість О. Гарань, науковий директор Школи політичної аналітики Києво-Могилянської академії, пояснює, що Президент заявив про референдум щодо вступу в ЄС чи МС через наполегливі вимоги комуністів і лідера громадського об'єднання «Український вибір» В. Медведчука провести народне волевиявлення щодо вектора інтеграції України негайно. Тобто вирішив перехопити це гасло в тих, хто міг би відібрати завдяки ньому хоч частину голосів на наступних президентських виборах.

Такої ж думки дотримується Р. Кошулинський, заступник голови парламенту й один з лідерів опозиційного Всеукраїнського об'єднання «Свобода»: «Зараз уже йде розмова про президентську виборчу кампанію. За допомогою референдуму можна підтягнути до другого туру Симоненка – єдиного кандидата, у якого вони можуть виграти. Це – поле, у якому Партія регіонів уміє працювати та з якого вона вже виштовхувала комуністів».

Подібного висновку дійшов і В. Карасьов. «Заявою про те, що стовно вступу в ЄС або в МС в Україні має відбутися референдум, В. Янукович лише намагається випередити своїх політичних конкурентів. Цю заяву треба розглядати як тактичний хід на випередження комуністів, внутрішніх проросійських дисидентів у ПР і Кремля, які теж не проти погратися в популістську гру “народний референдум”». Як добрий тактик В. Янукович розуміє для себе всі електоральні, політичні та партійні ризики від підписання угод про асоціацію й зону вільної торгівлі на Вільнюському саміті – тим більше що його електоральна база живе на півдні й на сході України, де є багато проросійських виборців, які нині перебувають під серйозним інформаційним тиском ко-

муністів, нашого східного сусіда та різних проросійських громадських рухів на кшталт «Українського вибору» В. Медведчука. Тому як людина, у якої дуже розвинений інстинкт влади, Президент грає на випередження й прагне обійти на повороті як комуністів із їхньою ідеєю референдуму, так і опозицію, котра виступає за європейську інтеграцію та європейський вибір. Тут – більше тактики, аніж продуманої стратегії й, тим більше, визначеної дати проведення такого референдуму».

Керівник Центру політичного аналізу «Пента» В. Фесенко теж запевняє, що «Янукович оголосив не про намір провести референдум, а про його можливість» і що «навколо цієї теми поки йде лише піар-гра». Але не заперечує також, що В. Янукович захоче залишити для себе простір для маневру. «Так, зараз він іде на підписання угоди з ЄС, гадаю, він не буде від цього відмовлятися. Хоча це – ще не факт, що таку угоду буде підписано. Але потім йому треба буде або підтвердити через референдум, що населення підтримує курс на європейську інтеграцію, якщо, наприклад, будуть виклики з боку росіян, комуністів тощо. Або навпаки: якщо угоду не буде підписано й відбудеться розворот у бік інтеграції з МС, тоді також може знадобитися такий референдум. Але тепер – на підтримку євразійської інтеграції», – припускає політолог.

Із наведеними вище думками погоджується політолог В. Бондаренко. За його словами, «референдум може стати запасним парашутом для Президента Віктора Януковича. У разі непідписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом глава української держави дасть відмашку на проведення плебісциту та буде посилатися на волевиявлення народу, щоб уникнути відповідальності за провал курсу на євроінтеграцію».

Заява В. Януковича про референдум щодо вступу до Європейського чи Митного союзу – абстрактна і розрахована на його виборців, переконана голова правління Фонду «Демократичні ініціативи» І. Бекешкіна. «Я думаю, що ця заява спрямована на те, щоб заспокоїти виборців, які віддають перевагу Митному союзу. А їх серед виборців ПР все-таки більшість. Щоб не знизити рейтинг, пообіцяти, що питання вступу в ЄС чи Митний союз вирішуватиметься на референдумі. А він

може бозна коли відбутися, оскільки поки не йдеться про вступ України ні в Європейський, ні Митний союз, а лише про асоціацію з ЄС. І завжди можна сказати: коли це питання буде на часі, тоді проведемо референдум», – зазначила І. Бекешкіна, додавши, що заява В. Януковича у такому випадку – «однозначно маніпуляція».

Крім того, на думку соціолога, те, що сказав В. Янукович, «виглядає абсолютно абстрактно». «Якщо референдум відбудуватиметься за прийнятим законом, який розкритикувала і Венеціанська комісія, то результат буде таким, як хоче Адміністрація Президента, тобто запрограмований. Оскільки законом не передбачені зовнішні спостерігачі, дільничні комісії формуватимуть місцеві органи влади тощо», – зауважила соціолог.

«Також виникає питання: а про що буде референдум, якщо можна поставити питання, котрі передбачають лише відповідь “так” або “ні”. Якщо ставитимуться два питання (стосовно вступу до ЄС і Митного союзу окремо), то вони будуть вирішені позитивно. Зважаючи на результати опитувань, в Україні є лише невелика розбіжність (на кілька відсотків) серед прихильників ЄС і Митного союзу. У такому разі хіба можна буде зробити висновки після референдуму?» – обурюється І. Бекешкіна.

Як зазначає соціолог, питання зовнішньої орієнтації України займає останні позиції у списку того, що найбільше цікавить українців. «Водночас воно, як і мовне питання, – серед тих небагатьох, що ділять суспільство і політичне поле. А тому референдум розділить його однозначно», – додала вона.

Разом з тим соціолог зауважує, що загальнонаціональна громадська думка на референдумі може бути викривлена. «Деякі переважання західного вектора відбуваються завдяки молоді. А ця частина електорату, як правило, менше ходить голосувати. Існує і ще один чинник – значна частина молоді у великих містах живе не за місцем реєстрації, тобто вона об’єктивно не зможе брати участь у референдумі. І ця частина буде просто усунута від прийняття дуже важливого рішення», – підсумовує І. Бекешкіна.

У подібному руслі висловився і колишній голова Центральної виборчої комісії В. Шаповал, який виступає проти прове-

дення найближчим часом референдуму в Україні. «Я шукав би всі підстави зробити так, щоб референдум найближчим часом в Україні не відбувся», – заявив В. Шаповал в інтерв'ю газеті «Україна молода».

«Моя позиція така: всеукраїнський референдум з будь-якого питання розколе суспільство, яке і так роз'єднане», – пояснив він. Крім того, за словами В. Шаповала, Закон України «Про всеукраїнський референдум» є «щонайменше дискусійним, а взагалі, юридично не зовсім задовільний».

«І я вказав би опозиційним силам, що вони не приділили уваги цьому питанню. Президент нещодавно сказав, що вносити меморіал до цього закону. І це правильно – адже там є не лише юридичні помилки, а й положення, які можуть викликати суспільно-політичні проблеми», – наголосив экс-голова ЦВК.

В. Шаповал звернув увагу на порядок формування комісії з референдуму, передбачений цим законом. «Порядок, закладений законом, коли їх формує місцева влада, означає, що референдум проводитиметься виключно саме владою. А коли влада проводить референдум, вона завжди перемагає, незважаючи на можливе домінування в суспільстві протилежної думки. Такий висновок можна зробити з практики багатьох пострадянських країн», – сказав колишній голова ЦВК.

«Посилатися на Швейцарію чи Америку і проводити паралелі – недоречно. У Швейцарії живуть швейцарці, і у них давно є референдум і відповідне ставлення до влади. А референдум у пострадянських країнах, як показує досвід, – це маніпулятивна річ. Маніпулювати нашими людьми поки що дуже просто», – пояснив він.

З огляду на недосконалість закону про референдум заклик до всіх громадян і політичних сил утриматися від ініціювання всеукраїнського референдуму прозвучав також з боку Коаліції громадських організацій «За чесний референдум», яка радить дочекатися, доки законодавче регулювання цього питання не буде приведене у відповідність зі стандартами Ради Європи. Про це заявили представники коаліції під час прес-конференції 9 вересня. У відповідному відкритому зверненні експерти, правозахисники та журналісти звернули увагу

Президента України В. Януковича, Голови ВРУ В. Рибака, народних депутатів та уповноваженого ВРУ з прав людини В. Лутковської на необхідність доопрацювання закону. Також висловили готовність долучитися до розробки оновленої його версії й забезпечити широке публічне обговорення суті змін.

«Ініціювання референдуму з боку КПУ створює небезпечний прецедент застосування закону, який потрібно удосконалювати по кожній із його процедур, – зазначила С. Конончук, керівник Програми демократизації політичних інститутів Українського незалежного центру політичних досліджень. – Проблема полягає не в дискусійності предмету референдуму, а в тому, що на сьогодні процедури закону не забезпечують вільне волевиявлення та чесний підрахунок голосів. Наступного разу, коли результати іншого референдуму виявляться неочікуваними і небажаними для більшості громадян, у них не буде підстав не довіряти тим результатам і апелювати до недосконалості закону. Допустивши гру за фальшивими правилами один раз, ти будеш змушений грати за ними і в подальшому».

Отже, справжня проблема полягає не в тому, щоб відвернути референдум «від КПУ», а в тому, щоб гарантувати чесність будь-якого референдуму, який ініційовано будь-ким і з будь-якого питання.

Очевидно, що необхідно внести зміни до чинного Закону України «Про всеукраїнський референдум», які виключать згадані положення і введуть інститут референдуму в такі правові рамки, які не дозволять піддати сумніву чесність проведення й обґрунтованість його рішення.

У зв'язку з цим, Коаліція громадських організацій «За чесний референдум» вважає за необхідне розробити шляхом проведення широких публічних консультацій та у відкритий спосіб, а також прийняти нову редакцію Закону, яка би враховувала положення Керівних принципів для конституційних референдумів на національному рівні, Кодексу належної практики щодо референдумів та Висновку Венеціанської комісії щодо Закону України «Про всеукраїнський референдум»; проводити всеукраїнський референдум виключно після приведення правового регулювання інституту референдуму у

відповідність з положеннями Конституції України та вказаними вище документами; відновити законодавче регулювання місцевого референдуму як однієї із конституційних форм безпосередньої демократії.

З метою встановлення демократичного механізму проведення всеукраїнського референдуму відповідно до Конституції України та європейських стандартів, коаліція пропонує такі напрями змін Закону.

Необхідно визначити різні види всеукраїнських референдумів. Залежно від обов'язковості проведення поділити референдуми на обов'язкові (передбачені Конституцією) та факультативні (усі інші референдуми, тобто проведення яких не є обов'язковим згідно з Конституцією України). Залежно від юридичних наслідків розділити референдуми на остаточні (рішення, прийняті такими референдумами, не потребують подальшого затвердження), зобов'язальні (обов'язкові до розгляду та врахування Верховною Радою) та консультативні (підсумки таких референдумів беруться до уваги органами державної влади при ухваленні відповідних рішень). Врегулювати правові наслідки остаточного, зобов'язального та консультативного референдумів.

Варто передбачити можливість проведення всеукраїнського референдуму з питань зміни Конституції (тобто ухвалення законів про внесення змін до Конституції України, ухвалення Конституції України в новій редакції) виключно у порядку, встановленому Розділом XIII «Внесення змін до Конституції України» Основного закону, як заключну стадію процесу внесення змін до Конституції. Можливість проведення не передбачених Конституцією України референдумів з питань зміни Конституції (у тому числі прийняття нової Конституції України; скасування, втрати чинності чи визнання нечинними законів про внесення змін до Конституції України) має бути виключена.

Референдуми з питань скасування законів повинні передбачати обов'язковість залучення до участі в них Верховної Ради України. Потрібно звузити предмет законодавчих референдумів, а саме – встановити лише скасувальний законодавчий

референдум. Для цього в Законі варто передбачити, що у разі видання указу Президента про проведення всеукраїнського референдуму щодо скасування закону за народною ініціативою Верховна Рада зобов'язана невідкладно розглянути та прийняти рішення з винесеного на референдум питання. Під час конституційної реформи необхідно деталізувати конституційні положення щодо здійснення народного волевиявлення через референдум.

Процедура та строки ініціювання референдуму народом мають бути реалістичними. Для цього потрібно зменшити кількість учасників зборів громадян для утворення ініціативної групи до 500 осіб, збільшити строки збору підписів під вимогою щодо проведення референдуму до 90 днів, надати право збирати підписи громадянам України, які на час збору підписів мають право голосу.

Положення Закону щодо предмета референдуму та формулювання запитань референдуму мають бути уточнені. Зокрема, необхідно визначити перелік вимог до питань референдуму з тим, щоб вони не були внутрішньо суперечливими або незрозумілими для виборців. Закон також має встановлювати вимоги щодо процедурної та змістовної допустимості питань, а також визначати процедуру контролю за дотриманням вимог щодо предмета референдуму та винесених на нього питань. Зокрема, необхідно встановити вимоги та процедури, які б унеможливили винесення на референдум питань, які суперечать Конституції України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою. Положення Закону також мають запобігати поєднанню загальних формулювань з конкретними, виключити можливість винесення маніпулятивних питань чи питань, складних для розуміння.

Встановити заборону одночасного проведення референдуму з черговими виборами.

Закон повинен передбачати чітке розмежування між інформаційним висвітленням перебігу референдуму та агітацією референдуму з тим, щоб положення Закону, які визначають порядок здійснення агітації референдуму в ЗМІ, не поширювалися на інформаційне висвітлення перебігу процесу референдуму.

Закон також має передбачати механізми забезпечення рівних можливостей для здійснення агітації референдуму як для прихильників, так і для опонентів питання (пропозиції), винесеного на референдум. Зокрема, право утворювати фонди для фінансування агітації референдуму повинні мати і прихильники, і опоненти питання (пропозиції) референдуму. Положення Закону в частині доступу до ЗМІ та здійснення агітації через ЗМІ мають бути узгоджені з відповідними положеннями законів, які встановлюють порядок проведення загальнодержавних виборів.

Порядок формування комісій з референдуму має забезпечувати можливість рівного представництва в складі територіальних та дільничних комісій прихильників і опонентів референдумної пропозиції.

Закон повинен закріплювати механізми забезпечення прозорості фінансування агітації референдуму. Зокрема, у ньому варто закріпити положення, які передбачатимуть обов'язковість оприлюднення на вебсайті ЦВК фінансових звітів про надходження і використання коштів фондів референдуму. Також варто покласти на ЦВК обов'язок проведення аналізу фінансових звітів, поданих розпорядниками фондів референдуму. Необхідно запровадити ефективні, пропорційні та превентивні санкції за порушення вимог щодо фінансування агітації референдуму.

Закон має чітко передбачати, що політичні партії, які виступають проти або ж, навпаки, підтримують питання, винесене на референдум, мають право брати участь у референдумному процесі як його суб'єкти. Таким партіям має бути надано можливість участі в агітації референдуму та мати офіційних спостерігачів.

Громадські організації, до статутної діяльності яких належать питання, пов'язані з процесом референдуму або із забезпеченням виборчих прав громадян, мають бути наділені правом здійснювати спостереження за референдумом через своїх спостерігачів, яким необхідно надати статус суб'єктів референдумного процесу.

У Законі необхідно закріпити положення, згідно з яким референдум визнається таким, що відбувся, за умови

участі у ньому більшості осіб, включених до списків учасників референдуму.

Необхідно усунути можливість набрання чинності рішеннями референдумів до дня їх офіційного опублікування. Закон також має давати відповідь на питання про те, хто, як і коли має імплементувати рішення референдумів у законодавство.

Має бути передбачена дієва система оскарження результатів референдуму. Право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність щодо референдуму повинні мати не лише прихильники питання (пропозиції) референдуму, але і його опоненти.

Тим часом радник президента РФ С. Глазьев запропонував керівництву України допомогу в проведенні референдуму щодо визначення політичного вектора. Про це він заявив під час Ялтинської європейської стратегії. «Якщо ви не вірите соціологічним опитуванням і в те, що 40 % населення сумнівається, якщо ви так упевнені, то переконайте керівництво провести референдум. Ми допоможемо, давайте разом проведемо референдум, запитаємо у народу України, який вибір він хоче зробити. Чому його варто позбавляти такого права?» – заявив він.

Самі ж комуністи змушені були задовольнитися інтернет-опитуванням громадян України щодо їх ставлення до вступу в МС. На спеціально створеному сайті за адресою referendum2013.in.ua кожен охочий може висловити свою думку – проголосувати за вступ до МС чи проти нього. Слід зазначити, що для голосування на сайті винесено не питання проведення офіційного референдуму. Відвідувачам пропонується просто висловитися за Митний союз чи проти нього. Та перш ніж проголосувати, читачеві пропонують дізнатися про переваги вступу України до Митного союзу і труднощі, яких вона зазнає, якщо зблизиться з ЄС. Приміром, автори ідеї референдуму переконані, що із менш технологічно розвинутими країнами Митного союзу Україна буде розвиватися динамічніше, ніж у співпраці з ЄС. «Країни ЄС більш розвинуті в технологічному плані, але потенціал економічного зростання у світі, де вже неможливе прискорення за рахунок пограбування колоній чи дискримінаційної торгівлі, зараз практично вичерпався.

Це значить, що Україна в рамках МС при правильно налагодженій рівноправній співпраці за рахунок кумулятивного ефекту отримає більш суттєвий імпульс для росту та розвитку», – зазначено на сайті.

Про перспективи від зближення з ЄС автори сайту розповідають українцям на прикладі негативного досвіду країн, які нещодавно приєдналися до ЄС – Польщі, Болгарії та країн Балтики. Про зворотний бік медалі – переваги ЄС та недоліки МС – ініціатори проекту мовчать.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на Третньому Саміті «Східного партнерства» у Вільнюсі 28–29 листопада цього року залишається ключовим пріоритетом зовнішньої політики України, і ми розраховуємо на підтримку Словаччини в цьому питанні. Про це заявив Голова Верховної Ради України В. Рибак під час зустрічі з Головою Національної Ради Словацької Республіки П. Пашкою у вівторок, 1 жовтня.

У ході розмови сторони відзначили активізацію двостороннього політичного діалогу в поточному році та обговорили ряд питань щодо подальшої співпраці парламентів обох країн в економічній, політичній, культурно-гуманітарній сферах, а також щодо спрощення візового режиму.

Голова Верховної Ради заявив, що «український парламент зацікавлений в отриманні законодавчого досвіду Словаччини в адаптації національного законодавства до вимог Європейського Союзу». У цьому контексті він нагадав про наявність значного невикористаного потенціалу міжпарламентського співробітництва також на рівні комітетів. «Більш ефективною має бути взаємодія між нашими депутатами в рамках міжпарламентських організацій, зокрема ПАРЄ, ПА ОБСЄ, – сказав В. Рибак. – Ми вдячні офіційній Братиславі та депутатам Парламенту Словаччини за підтримку курсу нашої держави на євроінтеграцію, а також за визнання досягнутого Україною

прогресу у виконанні рекомендацій, які обумовлюють підписання Угоди про асоціацію».

Сторони також обговорили питання культурно-гуманітарного співробітництва України та Словаччини. Зокрема, В. Рибак зазначив, що Україна здійснює необхідні заходи з метою підтримки словацької національної меншини в Україні, і за рахунок бюджетних коштів нашої держави фінансується діяльність школи зі словацькою мовою навчання та Центру словацької культури у м. Ужгород (Центр культур національних меншин Закарпаття функціонує з жовтня 1999 р.).

Водночас, зауважив Голова Верховної Ради, до цього часу не вирішеним залишається питання започаткування діяльності Центру української культури у м. Пряшів, оскільки словацька сторона досі не надала відповідних коштів, необхідних для проведення ремонту приміщення зазначеного Центру.

Торкаючись питання євроінтеграції України, Голова Національної Ради Словацької Республіки П. Пашка підкреслив, що Словаччина завжди підтримувала, підтримує і буде підтримувати Україну на цьому шляху, зокрема, під час проведення саміту Східного партнерства в листопаді у Вільнюсі (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 1.10).

***

Комітет з питань свободи слова та інформації рекомендує парламенту прийняти у повторному другому читанні та в цілому законопроект про Суспільне телебачення і радіомовлення України.

Проектом (реєстр. № 1076) передбачається визначити порядок створення та діяльності Суспільного телерадіомовлення з метою «забезпечення права на свободу вираження поглядів, отримання неупередженої інформації про важливі суспільні події та задоволення інших інформаційних потреб суспільства».

Під час підготовки законопроекту до розгляду у повторному другому читанні Комітет підтримав низку поправок суб'єктів законодавчої ініціативи. Зокрема, планується встановити, що

для забезпечення поступового та послідовного становлення Суспільного телебачення і радіомовлення Кабінет Міністрів має утворити юридичну особу публічного права «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (НСТУ) на базі Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України, Державної телерадіокомпанії «Всесвітня служба “Українське телебачення і радіомовлення”», Державної телерадіокомпанії «Культура», обласних державних телерадіокомпаній, Державної телерадіокомпанії «Крим», Київської державної телерадіокомпанії, Севастопольської державної телерадіокомпанії, Української студії телевізійних фільмів «Укртелефільм», що будуть реорганізовані.

Законопроект містить також норму, відповідно до якої планується заборонити втручання державних органів та органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, а також недержавних організацій, у діяльність НСТУ з метою встановлення цензури, попереднього контролю та незаконного впливу на зміст інформації, що поширюється Суспільним телерадіомовленням України.

Пропонується також встановити, що держава забезпечуватиме належне фінансування НСТУ, яке передбачатиметься окремим рядком у Державному бюджеті України та має становити не менше 0,2 % видатків Державного бюджету за попередній рік (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Комітет з питань верховенства права та правосуддя підтримує проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму захисту суб'єктивних прав учасників цивільних відносин.

Як зазначалося на засіданні комітету, законопроект (реєстр. № 2793) спрямований на вдосконалення окремих положень Цивільного, Цивільного процесуального та Житлового кодексів з метою забезпечити здійснення суб'єктивних цивільних прав та можливостей, закладених у цивільному суб'єктивному праві.

Зокрема, пропонується внести зміни до окремих положень Цивільного кодексу, а саме: запобігти порушенню переважного права купівлі частки у праві спільної часткової власності; забезпечити захист права на витребування майна, що було знаряддям злочину, предметом контрабанди тощо, якщо воно було використано поза волею власника іншими особами, що вчинили правопорушення; замінити конфіскацію на безоплатне примусове вилучення незаконно одержаних майна та доходів у доход держави як безпідставно набутих внаслідок вчинення злочину, адміністративного чи іншого правопорушення; законодавчо закріпити момент встановлення недійсності договору про відчуження безпідставно набутого майна; додати способи захисту права на спадкування; розширити права нотаріуса при вжитті заходів щодо охорони спадкового майна.

Крім цього, передбачається доповнити Житловий кодекс УРСР окремою статтею про захист житлових прав.

Під час обговорення народні депутати, погоджуючися з більшістю положень законопроекту, висловили до нього деякі зауваження, що можуть бути враховані при доопрацюванні до другого читання (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи не підтримує проект закону про внесення змін до ст. 244 Податкового кодексу України (щодо ставки податку для найекологічніших видів палива).

На засіданні Комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 3096) спрямований на стимулювання населення до використання більш екологічних видів палива шляхом зменшення ставок податку за викиди пересувними джерелами у разі ввезення та торгівлі вітчизняним зрідженим нафтовим газом, а також вилучення податку за викиди пересувними джерелами у разі торгівлі вітчизняним, тобто за рахунок зменшення екологічного податку.

Під час обговорення члени Комітету наголошували, що наслідком реалізації положень проекту «можуть не бути проведені у запланованих обсягах видатки державного бюджету на здійснення природоохоронних заходів, включаючи фінансове забезпечення цільових проектів екологічної модернізації підприємств». Отже, вважають народні депутати, буде відтерміновано здійснення реконструкції та переоснащення підприємств з метою зменшення шкідливого впливу на навколишнє природне середовище.

Зазначалося також, що автором не надано відповідних фінансово-економічних обґрунтувань та пропозицій щодо досягнення збалансованості державного бюджету після прийняття законопроекту (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту прийняти у другому читанні та в цілому проект закону про внесення змін до Закону «Про оренду державного та комунального майна» щодо орендних відносин та збереження орендованого майна.

Законопроектом (реєстр. № 2695) пропонується внести зміни до Закону «Про оренду державного та комунального майна», які спрямовані на підвищення ефективності оренди державного та комунального майна, запобігання його пошкодженням і втратам тощо.

Згідно із проектом, орган, уповноважений управляти майном, протягом 35 робочих днів з моменту надання згоди на оренду цілісного (єдиного) майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу забезпечує реєстрацію цим підприємством права власності на майно підприємства, якщо на момент надання такої згоди право власності на майно підприємства не зареєстровано. Передбачено також, що на передане в оренду майно не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями орендаря чи третіх осіб. Орендар не має права розпоряджатися орендованим майном і вчиняти з ним дії, що призводять до зміни форми власності.

Орендодавець зобов'язаний відмовитися від договору оренди окремого індивідуально визначеного майна та вимагати його повернення, якщо орендар має заборгованість з орендної плати, що перевищує суму завдатку, сплаченого під час укладення договору оренди (якщо договором передбачено забезпечення зобов'язань у вигляді завдатку), або розмір орендної плати за два місяці. Договір оренди окремого індивідуально визначеного майна вважається розірваним з моменту одержання орендарем повідомлення орендодавця про відмову від договору оренди окремого індивідуально визначеного майна. Протягом десяти робочих днів з моменту розірвання договору оренди окремого індивідуально визначеного майна орендар зобов'язаний повернути балансоутримувачу орендоване майно та погасити заборгованість з орендної плати.

Чинний закон пропонується доповнити положенням, згідно з яким у разі припинення або розірвання договору оренди цілісних (єдиних) майнових комплексів державних підприємств та окремого індивідуально визначеного майна зазначені об'єкти оренди повертаються власнику майна у встановленому Кабінетом Міністрів порядку (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10).

***

У Комітеті з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики відбулося перше засідання робочої групи щодо опрацювання проекту закону про внесення доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо реєстрації місця проживання осіб у замських будинках (дачах)).

Як зазначалося під час засідання, законопроектом (реєстр. № 2336а) пропонується визначити замський будинок місцем проживання особи та дасться визначення такого будинку.

Прийняття такого закону обґрунтовувалося необхідністю сприяти реалізації прав громадян на вільний вибір місця проживання шляхом реєстрації їх місця проживання у замських будинках (дачах). Під час обговорення положень законопроекту учасники засідання підтримали законодавчу

пропозицію щодо можливості й необхідності врегулювання питання здійснення реєстрації місця проживання осіб у садових і дачних будинках.

Водночас, зазначалося, що положення проекту потребують доопрацювання. Предметом обговорення також стали питання щодо законодавчого врегулювання присвоєння адреси садовим і дачним будинкам, розташованим у садівницьких і дачних товариствах за межами населених пунктів, доцільності віднесення їх до відповідного населеного пункту, забезпечення прав громадян на участь у виборчому процесі, надання громадянам невідкладної медичної допомоги, доставленням поштової кореспонденції та пенсії тощо.

За результатами обговорення учасники робочої групи надadуть Комітету інформацію із пропозиціями щодо змін до відповідних законодавчих актів з метою належного врегулювання питань, які стали предметом дискусії (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10*).

***

Комітет з питань правової політики визнав таким, що відповідає положенням Конституції України проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гарантування права громадян на звернення до міжнародних органів із захисту прав людини).

Законопроект (реєстр. № 2306) спрямований на гарантування права громадян України на звернення до комітетів ООН із захисту прав людини, що надасть громадянам можливість більш ефективно захищати власні права; його завданням є забезпечення реалізації функціонування міжнародного механізму захисту прав людини на національному рівні.

Законопроектом пропонується доповнити відповідні норми Кримінального процесуального кодексу, Господарського процесуального кодексу, Цивільного процесуального кодексу, Кодексу адміністративного судочинства України та Закону «Про судоустрій і статус суддів» положенням, згідно з яким окремою підставою для перегляду судових рішень Верховним

Судом України визнається факт встановлення відповідними комітетами ООН порушення Україною міжнародних зоб'язань при вирішенні справи судом.

На засіданні Комітету, зокрема, зазначалося, що звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Це конституційне право не може бути скасованим.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради висловило низку зауважень та пропозицій до законопроекту та вважає, що запропоновані ним зміни є недостатньо обґрунтованими та передчасними. Водночас, висновок Головного науково-експертного управління не містить зауважень щодо його неконституційності (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Україна цінує підтримку Єврокомісії на шляху до підписання Угоди про асоціацію з ЄС, зокрема в частині створення всеосяжної зони вільної торгівлі. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі з членом Європейської Комісії з питань торгівлі К. де Гухтом.

За словами К. де Гухта, зустрічі на найвищому рівні є надзвичайно важливими в контексті активного наближення до Вільнюського саміту, а також вирішення тих питань, які будуть актуальні після підписання Угоди. «Це є надзвичайно важливим для вас для того, щоб ця Угода могла бути застосована одразу після підписання, що дасть можливість належного ставлення до товарів, послуг та інвестицій. Дуже важливо, щоб Україна могла отримати позитивні

результати від цієї Угоди», – сказав К. де Гухт (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 2.10).

***

Підвищення рівня соціального забезпечення людей похилого віку є одним із основних завдань держави, наголошує Президент України В. Янукович. «Люди похилого віку – це люди, які своєю працею заробили на старість для того, щоб мати можливість якісного життя. І наш борг перед людьми похилого віку буде завжди. Ми добре розуміємо, що можливості держави сьогодні ще не такі, як ми хотіли б. І кожного разу, коли ми піднімаємо це питання – а ми про це говоримо дуже часто – ми завжди ставимо завдання підвищити рівень соціального захисту людей похилого віку», – сказав глава держави під час спілкування з представниками ЗМІ у Львівській області.

За словами глави держави, за останні три роки рівень пенсійного забезпечення в Україні збільшився на 42 %. «Багато це чи мало? Безумовно, мало. Треба піднімати й далі. Тому це будемо робити», – зазначив він.

Крім того, глава держави нагадав, що в Україні триває підготовка до святкування 70-ї річниці Великої Перемоги. «Переконаний, що ця підготовка обов'язково буде передбачати підняття рівня соціального захисту учасників Великої Вітчизняної війни. І, безумовно, ми не забудемо про всіх наших пенсіонерів», – зазначив Президент. На його переконання, нинішні покоління мають вклонитися подвигу цих людей, які принесли мир на нашу землю.

Також глава держави вказав на необхідність забезпечення стабільної заробітної плати працюючим громадянам, які відраховують до пенсійного фонду частину своєї зарплати. «Удосконалення пенсійного забезпечення – це також наша мета і наш обов'язок, чим ми сьогодні займаємось», – підкреслив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 1.10).

***

У контексті підготовки чергового засідання Ради вітчизняних та іноземних інвесторів радник Президента України – керівник Головного управління з питань міжнародних відносин, виконавчий секретар Ради А. Гончарук зустрівся зі співголовами тематичних робочих груп – представниками інвесторів, а також керівниками українських відділень іноземних компаній, які працюють у рамках згаданого консультативно-дорадчого органу при главі держави.

Було розглянуто можливі підходи влади та бізнесу до вирішення окремих нагальних проблем залучення інвестицій, а також пропозиції щодо найбільш ефективного формату проведення наступного пленарного засідання Ради вітчизняних та іноземних інвесторів. У цьому контексті А. Гончарук висловився за доречність обговорення у рамках Ради тематики залучення інвестицій у розвиток економіки та соціальної сфери України в умовах дії зони вільної торгівлі з Європейським Союзом, що передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС й підписання якої очікується у ході Вільнюського саміту «Східного партнерства» у листопаді ц. р.

Йшлося про необхідність ретельного опрацювання спільних пропозицій робочих органів Ради для вироблення оптимальних підходів, які матимуть позитивний вплив на подальшу імплементацію програми реформ.

Домовлено, що згадані ініціативи будуть ретельно розглянуті зацікавленими органами державної влади України з метою підготовки до засідання Ради відповідних проектів рішень, реалізація яких сприятиме поліпшенню вітчизняного інвестиційного клімату (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 1.10).*

***

Асоціація та зона вільної торгівлі – це шлях із двостороннім рухом, тому і Україна, і Євросоюз повинні робити відповідні кроки для вирішення питань, які турбують обидві сторони. Про це заявив Прем'єр-міністр М. Азаров

під час засідання Кабінету Міністрів України 2 жовтня 2013 р., інформуючи членів уряду про результати зустрічі з Єврокомісаром з питань торгівлі К. де Гухтом.

За словами глави уряду, під час зустрічі відбувся ґрунтовний обмін думками щодо перспектив торгово-економічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом. Єврокомісар поставив питання, у вирішенні яких зацікавлений Євросоюз, Прем'єр-міністр висловив позиції, у яких зацікавлена Україна.

«Поглиблене співробітництво з об'єднаною Європою, яке має піднятися на вищий рівень з підписанням Угоди про асоціацію, ставить нові питання перед обома сторонами. Адже асоціація та зона вільної торгівлі – це шлях з двостороннім рухом, – зазначив М. Азаров. – Тому Україна повинна вирішувати питання, які турбують наших партнерів, але і Євросоюз повинен робити кроки, які усувають, я б сказав, дискомфорт для української зовнішньої торгівлі».

М. Азаров підкреслив, що перспективи роботи українських компаній на європейському ринку для нас уже питання не умоглядне, а цілком практичне. Україна взялася за адаптацію нашої економіки до умов цього ринку. І робити це треба досить швидко: не можна згяти переваг, які надає Україні перехідний період. Тимчасове застосування більшості положень Угоди почнеться буквально після її підписання та схвалення Європейською Радою цього питання.

Прем'єр-міністр поставив перед комісаром де Гухтом питання про надання фінансової та технічної допомоги на імплементацію положень Угоди про асоціацію, перш за все, на запровадження в Україні стандартів і технічних регламентів, які діють у Європейському Союзі. Ще глава уряду поставив питання про сприяння інвестиціям в українську економіку, доступу до європейських програм і агенцій з розвитку, які раніше були закриті для України. А також про сприяння системному промоушену українських товарів у країнах Євросоюзу. Зокрема, і щодо вільного доступу до державних закупівель у цих країнах.

Прем'єр-міністр повідомив, що під час зустрічі сторони домовилися, що Ю. Бойко як віце-прем'єр-міністр очолить роботу разом з єврокомісаром з узгодження питань, які були

підняті під час переговорів. Сьогодні ж Прем'єр-міністр дасть відповідні доручення Міністерству економічного розвитку і торгівлі, Міністерству промислової політики, Міністерству енергетики та вугільної промисловості, Міністерству аграрної політики та продовольства, Міністерству доходів і зборів (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 2.10).*

***

Уповноважені члени уряду та представники Європейської Комісії напрацюють поетапний план вирішення ряду важливих питань торгово-економічної співпраці України та ЄС, виконання якого створить сприятливі умови для того, щоб у стислі терміни приступити до попереднього застосування Угоди про асоціацію та створення зони вільної торгівлі між Україною та Євросоюзом. Зібрати українську команду експертів Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив віце-прем'єр-міністру Ю. Бойку та міністру економічного розвитку та торгівлі І. Прасолову.

Таке доручення глава українського уряду М. Азаров дав за результатами зустрічі з членом Європейської Комісії з питань торгівлі К. де Гухтом, яка відбулася в Кабінеті Міністрів.

Пропозицію започаткувати постійну експертну групу високого рівня вніс під час зустрічі єврокомісар: «Пане Прем'єр-міністре, вважаю за необхідне розробити поетапний план узгодження ряду важливих для подальшої співпраці питань. Для цього дуже важливо, щоб наші команди сіли й разом подумали над шляхом вирішення таких питань. Це буде позитивним сигналом для Євросоюзу», – заявив К. де Гухт.

Він зазначив, що це створить сприятливі умови, щоб приступити до попереднього застосування Угоди про асоціацію і створення всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС.

Прем'єр-міністр України М. Азаров зазначив, що українська сторона підтримує таку пропозицію: «Ми готові до обговорення важливих для обох сторін питань. Саме тому я після зустрічі дам доручення віце-прем'єр-міністру Ю. Бойку та міністру економічного розвитку та торгівлі І. Прасолову організувати таку роботу з української сторони, і разом з вами опрацювати план вирішення всіх необхідних питань».

Він висловив сподівання, що переговори будуть вестися на принципах дотримання компромісів (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 2.10).*

***

Уряд продовжує роботу з адаптації вітчизняного законодавства до європейського, сьогодні буде розглянуто низку відповідних змін. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час вступного слова на засіданні Кабінету Міністрів 2 жовтня 2013 р.

«Сьогодні ми розглянемо Державну програму авіаційної безпеки та зміни до Повітряного кодексу, які приводять вітчизняне законодавство до міжнародних стандартів і рекомендованої практики щодо безпеки цивільної авіації», – зазначив М. Азаров.

Також з метою адаптації вітчизняного законодавства до директив ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії, а також для доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії розроблено зміни до закону «Про електроенергетику», які теж будуть розглянуті сьогодні.

У контексті запровадження європейських директив у медичній сфері на схвалення членів уряду виносяться Технічні регламенти щодо медичних виробів, активних медичних виробів, які імплантують, медичних виробів для діагностики *in vitro*. «Ця робота важлива як для забезпечення споживачів безпечними та ефективними медичними виробами, так і для конкурентоспроможності та визнання вітчизняної продукції», – зазначив М. Азаров.

Також на засіданні уряду буде схвалено проект Концепції головування України у 2014 р. у Співдружності Незалежних Держав, який буде передано на затвердження Президенту України. «Починаючи з 2010 р. нам багато чого вдалося досягти у форматі багатостороннього співробітництва в рамках СНД, насамперед укласти Угоду про зону вільної торгівлі, – наголосив Прем'єр-міністр. – Наше завдання – нарощувати взаємовигідне співробітництво та домогтися функціонування зони вільної торгівлі без виключень і обмежень» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 2.10).*

***

Кабінет Міністрів України на засіданні 2 октября одобрив можливість приєднання України к першому документу, действующему в рамках Таможенного союза – соглашению по согласованной политике в области технического регулирования санитарных и фитосанитарных мер Евразийского экономического сообщества (от 25 января 2008 г.). Об этом журналистам сообщил первый заместитель министра экономического развития и торговли Украины А. Максютя.

Он отметил, что это первый документ Таможенного союза, приєднання к которому одобрило украинское правительство. А. Максютя сообщил, что в дальнейшем правительство будет определять следующие документы для приєднання. «Мы будем постепенно определять те документы, к которым мы можем приєднаться», – сказал А. Максютя.

Он также отметил, что в общей сложности Украина может приєднаться к порядка 70 документам, однако на сегодняшний день непосредственная работа ведется по изучению возможности приєднання к 16 из них.

А. Максютя также отметил, что после одобрения украинским правительством возможности для непосредственного приєднання будут обсуждаться на консультациях с Евразийской экономической комиссией (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

До опалювального сезону енергетичних ресурсів заготовлено достатньо. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 2 жовтня 2013 р.

М. Азаров наголосив, що незважаючи на обіцяне Укргідроцентром потепління з наступної суботи, сьогоднішня погода не дозволяє тримати людей в холоді. Тому з учорашнього дня на рішення уряду «Нафтогаз» почав доводити тиск у системах газопостачання до робочої норми. Більше половини регіонів уже вирішили розпочати опалювальний сезон: пода-

вати тепло почали Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Чернігівська області, а також Київ і Севастополь. Усі інші регіони будуть приймати рішення про початок опалювального сезону, виходячи з конкретних погодних умов, в інтересах мешканців конкретних територій.

«Щодо централізованої підготовки до опалювального сезону – енергетичних ресурсів заготовлено достатньо, отже включати опалення можна в будь-який потрібний момент, – зазначив Прем'єр-міністр. – На цьому я наголошую і закликаю місцеві органи влади, звичайно, економити енергоресурси, але не зволікати з рішенням про подачу тепла, коли це дійсно доречно» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 2.10).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні уряду 2 жовтня 2013 р. доручив Міністерству освіти і науки розробити програму перетворень в освіті та створити умови для оптимального омолодження педагогічних кадрів.

«Настав час системно і на довгу перспективу вирішувати цю проблему», – сказав він, зауваживши, що в освітній сфері досвід, мудрість і перевірені морально-етичні принципи викладача цінуються як ніде інде, однак очевидно, що вікова ротація необхідна та неминуча.

М. Азаров повідомив, що на сьогодні у навчальних закладах працює 80 тис. вчителів пенсійного віку, що складає приблизно 17 % від загальної кількості педагогічних працівників. Причому, за останні десять років їх кількість збільшилася на 15 тис. осіб. Натомість, кількість учителів у віці до 30 років з кожним роком зменшується.

Прем'єр-міністр зазначив, що в Україні складається такий парадокс: «випускників педагогічних вузів цілком достатньо для планомірного оновлення кадрів, а працювати нікому. Держава витрачає значні кошти на підготовку молодих учителів,

а випускники правдами й неправдами влаштовуються працювати де завгодно, тільки не в школі. Це абсолютно ненормальна ситуація». Тому М. Азаров доручив міністру освіти і науки Д. Табачнику «критично проаналізувати стан справ і терміново запропонувати такі зміни до нормативної бази, які передбачали б, щоб випускники педагогічних вузів, які навчалися коштом бюджету, обов'язково б отримували призначення за фахом і принаймні певний час обов'язково б відпрацювали у школі» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 2.10).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні уряду 2 жовтня 2013 р. наголосив, щоб члени уряду, які закріплені за регіонами, у День учителя повинні не просто формально взяти участь у святкуванні, а провести з освітянами змістовний діалог. Глава уряду нагадав, що першої неділі жовтня в Україні відзначається День учителя. Він наголосив, що і для уряду, і всього суспільства питання освіти принципові та життєво важливі (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 2.10).

***

Реекспорт природного газу в Україну через Словаччину є вигідним для обох країн. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час зустрічі у вівторок із головою Національної Ради Словаччини П. Пашкою. «Ми вже понад рік ведемо переговори з оператором вашої газотранспортної системи для того, аби укласти угоду щодо реверсних поставок газу в Україну. Це непросте питання. Але, тим не менше, ми з вами є учасниками Європейської енергетичної хартії, а це означає, що ми з вами повинні мати можливості для диверсифікації поставок. У нас повинні бути можливості для спільного доступу до газотранспортної системи, і я сподіваюся, що ми це питання з вами вирішимо для взаємовигідної торгівлі», – сказав М. Азаров.

Він також запросив словацького Прем'єр-міністра відвідати Україну і обговорити ряд питань двосторонньої співпраці,

зокрема в енергетиці. М. Азаров, серед іншого, подякував Словаччині за постійну підтримку євроінтеграційних прагнень України.

П. Пашка зі свого боку пообіцяв подальшу підтримку Словаччиною інтеграції України в ЄС: «Підписання Угоди про асоціацію – це перший етап зусиль щодо інтеграції. І Прем'єр-міністр, і Президент, і Парламент Словацької Республіки завжди підтримуватимуть амбіції України у вашому європейському курсі» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 1.10).

***

Уряд вдосконалюватиме роботу із забезпечення соціального благополуччя ветеранів і не має наміру зменшувати їм соціальну допомогу. Про це заявив перший віце-прем'єр-міністр С. Арбузов під час зустрічі з керівництвом всеукраїнських громадських об'єднань ветеранів з нагоди святкування міжнародного Дня людей похилого віку та Дня ветерана. Участь у зустрічі взяла і міністр соціальної політики Н. Королевська, а також представники всеукраїнських об'єднань ветеранів: голова Всеукраїнської спілки учасників війни В. Воронцов, голова Української спілки в'язнів-жертв нацизму М. Демидов, голова Комісії у справах колишніх партизанів В. Римар, голова Українського спілки ветеранів Афганістану С. Червонописький та ін.

Під час зустрічі були порушені проблеми державної фінансової підтримки ветеранських організацій, проблеми забезпечення житлом українських ветеранів, питання їх соціального забезпечення та багато ін.

С. Арбузов вислухав усіх представників громадськості і запевнив, що всі проблеми, озвучені на зустрічі, будуть розглянуті й вирішені. Тримати їх на контролі буде і Міністерство соціальної політики.

У свою чергу, керівники громадських ветеранських організацій подякували уряду і Президенту України за вдосконалення соціального забезпечення ветеранів (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 1.10).

***

2 жовтня відбулася зустріч першого віце-прем'єр-міністра України С. Арбузова із європейським комісаром з питань торгівлі К. де Гухтом. Центральним питанням була підготовка до Вільнюського саміту «Східного партнерства», на якому планується підписати Угоду про асоціацію України з ЄС. Українська сторона підтвердила незмінність політичного курсу на євроінтеграцію.

На прохання європейської сторони С. Арбузов розповів про торговельно-економічні проблеми, які існують та можуть виникнути на шляху України до асоціації та в процесі імплементації Угоди.

Особлива увага була приділена ситуації в українсько-російських відносинах. Перший віце-прем'єр-міністр наголосив на добрій волі України, її прагненні знайти баланс у відносинах між Європейським Союзом і Російською Федерацією.

Окремо були обговорені євроінтеграційні законопроекти, які Україна ще має прийняти в процесі підготовки до саміту. С. Арбузов, як член уряду, відповідальний за діалог з парламентом, наголосив на готовності створити всі необхідні законодавчі передумови для того, щоб Вільнюс став успіхом української та європейської політики. Слова «євроінтеграційний» та «пріоритетний» для нас є синонімами, додав він (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 2.10*).

***

2 жовтня розпочався робочий візит віце-прем'єр-міністра України К. Грищенка до м. Женева (Швейцарська Конфедерація). Під час візиту К. Грищенко візьме участь у церемонії підписання Угоди між Україною та Європейською організацією ядерних досліджень (ЦЕРН) стосовно надання Україні статусу асоційованого члена в ЦЕРН.

«Набуття Україною статусу асоційованого члена ЦЕРН дозволить українським науковцям поглиблювати дослідження в галузі ядерної медицини, криміналістики, ядерних і нанотехнологій, сприяти розвитку вітчизняного сектору високотехно-

логічної та інноваційної продукції. Україна успішно пройшла складну процедуру на перевірку відповідності асоційованого члена цієї організації. Українські науковці добре відомі в ЦЕРН завдяки своїй успішній участі у низці напрямків для проекту Великого андронного коллайдера», – зазначив К. Грищенко на початку візиту.

У рамках візиту віце-прем'єр-міністр ознайомиться з об'єктами та ходом дослідницьких програм ЦЕРН, а також проведе зустріч з генеральним директором Європейської організації ядерних досліджень професором Р. Хойєром.

Програмою робочого візиту до м. Женева передбачені зустрічі К. Грищенка з керівниками низки міжнародних організацій. Також заплановані зустрічі віце-прем'єр-міністра України з генеральним директором Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) Ф. Гарі та генеральним директором ЮНКТАД М. Кітуй (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 2.10).

***

За завданням віце-прем'єр-міністра О. Вілкула у Мінрегіоні створено оперативно-диспетчерський штаб, який працює цілодобово та координує роботу регіонів щодо підготовки та початку опалювального сезону.

За інформацією штабу, станом на 2 жовтня по Україні вже подано тепло у 14 тис. 447 закладів соціальної сфери. А саме у 5 тис. 816 дитячих садочків, 6 тис. 114 шкіл та 2 тис. 517 лікарень. До опалювального періоду підключено 5 тис. 893 котельні.

Загалом, опалювальний сезон розпочали у всіх регіонах України, крім Херсонської області. Наразі, по Україні до опалення вже підключено 15 тис. 892 житлових будинків у 16 регіонах. У Києві тепло вже подано у 460 дитячих садочків, 50 шкіл і 136 лікарень, також уже опалюється 450 житлових будинків (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 2.10).

***

Віце-прем'єр-міністр О. Вілкул як голова Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та

надзвичайних ситуацій дав доручення про проведення у жовтні спільних навчань Державної служби із надзвичайних ситуацій (ДСНС) та житлово-комунальних служб у Києві та у всіх регіонах. Метою навчання є відпрацювання взаємодії у разі виникнення надзвичайних ситуацій в осінньо-зимовий період.

«Я ставлю завдання відпрацювати план взаємодії для того, щоб у разі виникнення надзвичайних ситуацій діяти скоординовано та превентивно, на випередження. Люди мають своєчасно отримувати допомогу, а надзвичайні ситуації – ліквідуватись оперативно. Для цього, протягом жовтня, у Києві та в усіх регіонах України пройдуть спільні навчання Державної служби із надзвичайних ситуацій (ДСНС) та комунальних служб», – сказав віце-прем'єр-міністр О. Вілкул.

Зокрема, у Києві навчання пройдуть з 23 по 25 жовтня.

Віце-прем'єр-міністр також поставив завдання відпрацювати механізм взаємодії з ДАІ та автодорожньою службою. Під час навчань мають бути практично відпрацьовані питання щодо роботи оперативних штабів у кожному регіоні та їх взаємодії з центральним штабом ДСНС, проаналізовані причини виникнення надзвичайних ситуацій, що протягом останніх років виникали в осінньо-зимовий період на території регіонів та розробити заходи щодо їх попередження. А також опрацювати питання інформування населення щодо виникнення та під час ліквідації надзвичайних ситуацій (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 2.10).*

***

Міністерство доходів і зборів уже надало свою оцінку проєкту Державного бюджету на 2014 р. і розрахунки по запланованим надходженням до бюджету наступного року. Про це після засідання уряду повідомив журналістам міністр доходів і зборів О. Клименко, передає кореспондент УНН.

«Що стосується ролі Міндоходів, усі свої цифри ми надали, наші оцінки ми надали з урахуванням тих макропоказників і тих реалій, які ми маємо на сьогодні», – сказав О. Клименко. Міністр повідомив, що сьогодні уряд не розглядав бюджет, а

процес затвердження бюджету на наступний рік триває у робочому порядку (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

ПОЛІТИКА

Оппозиционные фракции Киевского городского совета бойкотируют заседание горсовета, сообщил депутат А. Странников (фракция УДАР). «Оппозиционные фракции бойкотируют заседание Киевсовета, то есть мы не регистрируемся и не голосуем», – заявил А. Странников журналистам у кулуарах Киевсовета.

По его словам, в зале заседаний Киевсовета будут находиться отдельно представители оппозиционных фракций, которые будут призывать представителей провластного большинства выйти к собравшимся под стенами мэрии киевлянам. А. Странников сообщил, что народные депутаты Украины от оппозиции сейчас находятся на улице, и «какими будут дальнейшие действия – увидим в ближайшее время».

В зале зарегистрированы 72 депутата Киевсовета (всего 120 депутатов), однако секретарь Киевсовета Г. Герега не открывает заседание, призывая других депутатов зайти в зал и зарегистрироваться.

Как известно, на 2 октября назначено очередное пленарное заседание Киевсовета. Оппозиция считает, что Киевсовет после 2 июня является нелегитимным, так как истек его пятилетний срок полномочий. Партия «Батьківщина» заявила, что она по инициативе киевлян намерена провести 2 октября собрание граждан, на который планируется вынести в частности вопросы об обращении к Совету Европы в свете неназначения местных выборов в Киеве, о ситуации с экс-премьером Украины Ю. Тимошенко и др.

Вместе с тем, Окружной административный суд Киева 9 августа признал деятельность Киевского городского совета правомочной, а созыв и проведение его сессий – законным (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 2.10).

***

Депутаты от оппозиционных фракций силой пытались попасть в помещение Киевсовета, окруженное плотным кордоном «Беркута». В здание пытались прорваться народные депутаты от фракции «Батьківщина», в частности В. Ярема, Н. Мартыненко, А. Бригинец, Н. Катеринчук. Вместе с тем, с левого входа в помещение Киевсовета сделали попытку проникнуть около десяти депутатов и помощники депутатов от «Свободы». Под зданием Киевсовета толкучка. При этом депутаты обижаются на журналистов, которые пытались снять схватки. Внутренние войска сдерживали толпу, которая прорывалась в Киевсовет (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 2.10).

***

Опозиція припинила акцію під Київрадою. Про це заявив глава фракції «Батьківщина» А. Яценюк. «Треба визнати, що Попов – це лише маріонетка, яку призначив Янукович. Що це Янукович заблокував Київраду силовиками і не дає проводити вибори у місті», – сказав він. Депутат уточнив, що опозиція тепер буде добиватися проведення виборів у Києві через Верховну Раду. «А до Попова ми прийдемо, коли тут не стоятиме 500 силовиків», – додав А. Яценюк (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 2.10).

***

Киевский горсовет закрыл заседание сессии. Это решение объявила секретарь Киевсовета Г. Герега. Депутаты заседали три часа и рассмотрели 119 вопросов. «О следующем пленарном заседании, о его проведении, мы объявим дополнительно», – сказала Г. Герега (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 2.10).

***

Заседание Киевсовета 2 октября традиционно сопровождалось конфликтной атмосферой. Оппозиционеры сообщили о применении милицией слезоточивого газа, мили-

ция это отрицает, в то время как есть сообщения о стычках и применении дымовых шашек. Тем не менее, депутаты «Киевсовета» смогли принять ряд решений.

Так, депутаты Киевсовета приняли решение об обращении к Верховной Раде относительно установления границ г. Киева.

Киевсовет внес изменения в городской бюджет и программу социально-экономического развития на 2013 г. В частности, программа социально-экономического развития предусматривает 7,6 млн грн на строительство внешних инженерных сетей в переулке Моторный, по 5 млн грн на завершение строительства первой очереди гидроузла на Бортнической станции аэрации и на завершение реконструкции приемных отделений Александровской больницы.

Также 4 млн грн предусмотрено на строительство наземного пешеходного перехода на Троещине, 3,5 млн грн на укрепление фасадов поликлиник и реконструкцию школ в Оболонском районе.

Что касается изменений в бюджет, то за счет перераспределения было принято решения выделить 46 млн грн на строительство школы на Осокорках и 40 млн грн на реконструкцию музея Т. Шевченко.

Кроме того, Киевсовет принял решение о привлечении кредита в сумме 5 млн евро сроком на восемь лет для внедрения энергосберегающих мероприятий на коммунальных объектах Киева. Проектом решения предусмотрено привлечь кредитные средства в сумме 5 млн евро от Северной экологической финансовой корпорации сроком пользования на восемь лет с процентной ставкой 7 % годовых.

Киевсовет утвердил договор с Подгорцевским сельским советом Обуховского района Киевской области относительно выделения Подгорцам субвенции в размере 6 млн 272,5 тыс. грн. Субвенция является межбюджетным трансфером и используется на выполнение Программы социально-экономического развития г. Киева на 2013 г.

Депутаты Киевсовета разрешили КП «Киевжилспецэксплуатация» списать военным комиссариатам в Киеве долги на сумму 5,6 млн грн. Таким образом, городскому и районным

комиссариатам были списаны долги на общую сумму 5 млн 608 тыс. грн, в том числе 4,4 млн грн арендной платы и свыше 1 млн грн эксплуатационных расходов и 112 тыс. грн возмещено налога на землю. Об этом сообщает РБК-Украина (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 2.10).

***

Опозиція просить Раду Європи звернутися до Президента В. Януковича з проханням призначити вибори в Києві. Про це заявив лідер Батьківщини А. Яценюк на мітингу під Київрадою. «Ми просимо Раду Європи звернутися до Президента з вимогою провести вибори мера Києва, Київради, а також інших мерів міст, де припинені їх повноваження», – сказав він (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 02.10).

***

Усіх затриманих під час сутичок біля будівлі Київради випустили з Шевченківського райвідділку міліції. Вони вийшли з відділку разом із головою Політради ВО «Батьківщина» та фракції «Батьківщина» А. Яценюком і депутатами цієї ж фракції, які сприяли їхньому звільненню. Про це УНН повідомили в прес-службі «Батьківщини». А. Яценюк нагадав журналістам, що сьогодні біля КМДА було затримано п'ятеро активістів. Він повідомив, що звернеться до Генпрокурора з приводу незаконних дій Міністерства внутрішніх справ: «Є одне кримінальне провадження за попередню сесію Київради. Зараз буде друге, і так само за побиття людей працівниками міліції» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Партия «Наша Украина» потеряла оригинал своего устава. Об этом говорится в объявлении, размещенном в газете «Урядовий кур'єр». Подробностей партия не сообщает (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 1.10).

***

Попытка лишить лидера партии УДАР В. Кличко возможности участвовать в президентских выборах из-за того, что он не жил на Украине последние десять лет, вряд ли будет реализована. Об этом корреспонденту «Росбалта» заявил украинский политолог В. Фесенко.

По его словам, эта версия давно рассматривалась в кулуарах. «То, что ее сделали публичной, снижает вероятность ее осуществления, иначе бы о ней сейчас не говорили, а перед выборами ЦИК или суд вынес бы соответствующее решение. Но сейчас, когда это стало предметом общественного обсуждения, эту схему будет сложно реализовать. К тому же, если не будет В. Кличко, его голоса уйдут либо А. Яценюку, либо О. Тягнибоку, либо потенциальному кандидату П. Порошенко. Поэтому определяться с осуществлением технологии будут уже накануне президентских выборов», – уверен эксперт.

«И даже среди юристов очень критическое отношение к этой норме. Многие считают, что в условиях глобализации должны быть ограничения по гражданству, а не по месту проживания. И такой шаг будет критично восприниматься нашими международными партнерами», – резюмировал В. Фесенко.

Напомним, ранее в СМИ появилась информация о том, что на президентских выборах 2015 г. ЦИК может снять лидера УДАРа В. Кличко из-за возможного нарушения политиком ценза оседлости. По мнению журналистов, проблема заключается в том, что В. Кличко весной 2013 г., участвуя в известном шоу Hard Talk на канале ВВС, заявил, что живет в Украине последние шесть лет. Несколькоми секундами позже он добавил, что «жил в Германии почти 13 лет» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 2.10).

***

Украинский оппозиционный политик и профессиональный боксер В. Кличко предостерег Президента страны В. Януковича от срыва Соглашения об ассоциации с Евросоюзом. Во время визита в Литву 1 октября В. Кличко заявил, что неподписание документа будет означать крах

українського правительства и главы государства. По мнению главы партии УДАР, в случае подобной «катастрофы» единственным выходом для В. Януковича станет его отставка.

Запланированное на ноябрь 2013 г. подписание Соглашения об ассоциации с ЕС предполагает открытие свободной торговли между сторонами. Однако непременным условием для соглашения является требование европейских политиков выпустить на волю бывшего премьер-министра страны Ю. Тимошенко. При этом глава украинского правительства Н. Азаров уже не раз заявлял, что освобождение Ю. Тимошенко невозможно. Конфликт может стать препятствием к подписанию документа. Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Віснї* (<http://elvesti.com>)). – 2013. – 2.10).

ЕКОНОМІКА

10 жовтня делегація з України вилітає до Вашингтону на щорічні збори Міжнародного валютного фонду. Про це в ході круглого столу повідомив директор Департаменту з управління валютним резервом та здійснення операцій на відкритому ринку НБУ О. Дубохвіст, передає кореспондент УНН. «Делегація з України відбуває десятого числа у Вашингтон, де відбудуться щорічні збори МВФ», – сказав він.

За його словами, НБУ перебуває з МВФ у постійному діалозі й 10 жовтня він буде продовжений. Як додала директор Департаменту боргової та міжнародної фінансової політики Міністерства фінансів Г. Пахачук, Україну в цьому контексті очікують дві події: «Нас очікує постпрограмний моніторинг місії МВФ і звіт, а також робота делегації України у Вашингтоні».

Як повідомляв УНН, Президент України В. Янукович сподівається, що уряд уже цього року домовиться з Міжнародним валютним фондом про надання позики у 14,3 млрд дол. (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>)). – 2013. – 2.10).

***

Вартість російського газу для України в IV кварталі за попередніми даними складе близько 410 дол. за тис. куб. м. Про це повідомив міністр енергетики та вугільної промисловості України Е. Ставицький на брифінгу в Кабінеті Міністрів у середу, передає кореспондент УНН.

«Ціна на IV квартал буде в кінці жовтня. У нас є попередні розрахунки, вони коливаються в межах 410 дол. за тис. куб. м», – сказав Е. Ставицький.

Міністр уточнив, що ця сума вказана без знижки у 100 дол. на куб. м газу.

Він також поінформував, що за підсумками жовтня повідомить обсяг закачаного в ПСГ газу та за чий рахунок цей газ був закуплений.

Нагадаємо, що в січні 2013 р. середня митна вартість газу для України становила 426,16 дол. за тис. куб. м, у лютому – 419,7 дол., у березні – 416,6 дол., у квітні – 415,12 дол., у травні – 405,74 дол., у червні – 407,87 дол. (**Українські Національні Новини** (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Американская нефтегазодобывающая компания Shell приступила к геологической разведке Юзовского месторождения (Донецкая и Харьковская области) для дальнейшей добычи сланцевого газа. Об этом министр энергетики и угольной промышленности Э. Ставицкий сообщил в ходе брифинга в Кабинете Министров Украины.

«На сегодня мы можем констатировать тот факт, что компания Shell, после подписания (соглашений) в Давосе и Гааге, приступила к геологическому изучению с дальнейшей разработкой Юзовского месторождения», – сказал Э. Ставицкий.

12 сентября представители Royal Dutch Shell и «Надра Юзовская» подписали операционное соглашение о разделе продукции от добычи сланцевого газа на Юзовской площади, в результате которого компания Shell сможет юридически и фактически начинать работы по разведке и впоследствии добыче углеводородов на Юзовской площади.

Первый свободный газ с Юзовской площади ожидается получить в конце 2014 г., а практическая добыча газа может начаться уже с 2015 г.

На первом этапе для проведения разведочных работ Royal Dutch Shell планирует выделить более 500 млн дол., а в общем инвестиции в промышленную разведку и строительство коммуникаций на Юзовской площади оцениваются компанией около 10 млрд дол.

Прогнозные ресурсы Юзовской площади оцениваются в 4,054 трлн куб. м газа (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

С начала года экспорт украинской сельхозпродукции в Китай вырос в четыре раза. До конца года он вырастет еще больше за счет экспорта кукурузы. Кроме этого, со следующего года Украина планирует начать экспорт в Китай сои и ячменя, а в перспективе – пшеницы и рапса. Так, Китай станет одним из основных покупателей украинского зерна. Об этом сообщил министр аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк.

«В 2012 г. товарооборот с Китаем продукции аграрного сектора составил 270 млн дол. За первое полугодие этого года уже имеем товарооборот 380 млн дол. При этом наш экспорт вырос в четыре раза. Однако в этом балансе еще нет поставки зерновых на китайский рынок, в частности, кукурузы. До конца года мы должны поставить 2 млн т кукурузы, или согласованно продать ее на третий рынок», – отметил он.

«Китай собирает значительный объем зерновых, но их недостаточно для удовлетворения потребностей внутреннего рынка. А они постоянно растут. Поэтому в ближайшее время Китай начнет конкурировать по объемам закупки украинского зерна со странами Ближнего Востока и Персидского залива и Европейским Союзом. И со временем именно китайский рынок станет для нас покупателем отечественного зерна номер один», – подчеркнул министр (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 1.10).

***

После трех лет простоя возобновил работу Одесский нефтеперерабатывающий завод. Подконтрольная С. Курченко группа компаний ВЕТЭК объявила о завершении пусконаладочных работ и начале производства нефтепродуктов на Одесском НПЗ. Как сообщает компания, на заводе уже завершены пусконаладочные работы, и в плановой загрузке в настоящий момент уже работает основная часть производственных мощностей.

Согласно сообщению, НПЗ производит бензин марки А-95, а также дизельное топливо по действующим в Украине экологическим и топливным стандартам ЕВРО-4 и СУГ. В перспективе в ассортимент продукции предприятия также войдут топливо для реактивных двигателей марки РТ, мазут и сжиженный газ, добавили в компании.

В настоящий момент на предприятии работает около 500 человек, в том числе 150 человек – на вновь созданных рабочих местах (*Електронні Вісти (<http://elvisti.com>). – 2013. – 1.10*).

***

Госинспекция по защите прав потребителей (Госпотребнадзор) забраковала 42 % проверенного мяса и 40 % молока. Об этом заявил председатель Госпотребнадзора С. Орехов. «Было проверено около 80 т хлебобулочных изделий, а забраковано и снято с реализации 30 % проверенного количества. Мясотоваров более 200 т было проверено, а забраковано и снято с реализации 42 % от проверенного количества, молокоготоваров проверили около 100 т, а забраковано и снято с реализации 40 %, рыботоваров проверено 200 т, а забраковано и снято с реализации из них 38 %, масложировой продукции проверено около 100 т, а забраковано и снято с реализации 37 % от проверенного количества. Плодоовощной продукции проверено около 700 т, а забраковано и снято с реализации 42 %. Продуктов детского питания проверено 50 т, а забраковано и снято с реализации 20 % от проверенного количества», – подчеркнул чиновник.

В течение девяти месяцев 2013 г. Госпотребнадзор проверил около 9 тыс. субъектов хозяйственной деятельности

на предмет соответствия качества выпускаемой ими продукции необходимым стандартам качества, на что из бюджета было выделено около 6 млн грн. «Несоответствие качества реализуемой продукции требованиям нормативных документов установлено у 27 % субъектов. Всего было проверено около 2 тыс. т продовольственных товаров, в том числе хлебобулочные, макаронные и кондитерские изделия, сахар, мясо, рыбу и пр.», – отметил С. Орехов (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Государственная администрация железнодорожного транспорта Украины («Укрзалізниця») в январе – августе текущего года недополучила 154 млн грн от местных бюджетов за перевозку пассажиров льготных категорий. Об этом сообщила пресс-служба «Укрзалізниця». «Уровень компенсаций за перевозку пассажиров льготных категорий за восемь месяцев этого года сократился на 3 % – до 41 % по сравнению с аналогичным периодом прошлого года», – отмечает пресс-служба, ссылаясь на отчет Главного финансово-экономического управления «Укрзалізниця».

Напомним, задолженность областных государственных администраций перед железными дорогами Украины за предоставленные услуги по перевозке пассажиров льготных категорий в пригородном сообщении в январе – июне 2013 г. составила 85,2 млн грн (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Орієнтовний загальний обсяг фінансування для реалізації Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013–2017 рр. складає 2,58 млрд грн. Про це УНН повідомили у Державному космічному агентстві. У тому числі з державного бюджету планується профінансувати 1,12 млрд грн.

Проектом Програми передбачається створення системи геоінформаційного забезпечення та проведення моніторингу

надзвичайних ситуацій з використанням космічної інформації; запуск трьох космічних апаратів (дистанційного зондування Землі «Січ-2-1», науково-технологічного «Мікросат» та університетського «УМС-1»); створення космічного ракетного комплексу «Циклон-4» на пусковому центрі Алкантара (Бразилія) та сприяння створенню національної супутникової системи зв'язку «Либідь» і низка інших проектів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

За вісім місяців поточного року підприємства хімічної галузі Донецчини реалізували продукції на суму більш ніж 6,5 млрд грн. Про це йдеться в останніх даних Головного управління статистики у Донецькій області, повідомляє УНН.

Згідно даних ГУ статистики у Донецькій області, за період січня – серпня 2013 р. підприємства Донецчини, що займаються виробництвом хімічних речовин і хімічної продукції, реалізували продукції на загальну суму 6 млрд 580 млн 258,7 тис. грн, що складає 4,1 % від загального обсягу всієї реалізованої промислової продукції в області за зазначений період (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Житлово-комунальне господарство має борг за електроенергію майже 5 млрд грн, з них 4 млрд – борг водоканалу. Такі дані в ході круглого столу навів заступник генерального директора Центру досліджень енергетики (EIR Center) В. Гламаздин, передає кореспондент УНН.

За його словами, є два найбільші боржника за електроенергію: «Перший – це блок ЖКГ. На сьогодні його борг за електроенергію оцінюється в 4,9 млрд грн, з них 4 млрд – борг водоканалу». «І другий блок боргу, також майже 5 млрд, – це вугільні підприємства», – навів дані експерт.

За словами В. Гламаздіна, сумарно ці два борги складають 75 % усіх боргів за електроенергію в Україні (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Борг підприємств теплокомуненерго за газ складає 14 млрд грн, при цьому 8 млрд – це приріст за поточний рік. Такі дані в ході круглого столу навів заступник генерального директора Центру досліджень енергетики (EIR Center) В. Гламаздін, передає кореспондент УНН.

Він додав, що за даними НАК «Нафтогазу» ця цифра сягає 17,5 млрд грн.

За даними В. Гламаздіна, сумарний борг по країні з 1999 р. по сьогодні складає 23 млрд грн.

Експерт нагадав, що «цей борг береться від того, що тарифи для населення не покривають навіть собівартості виробництва». «Станом на сьогодні, за даними Мінеренго, рівень оплати за газ від теплокомуненерго складає 37 %», – повідомив фахівець.

Нагадаємо, Прем'єр-міністр М. Азаров запевнив, що житлові будинки та об'єкти соціальної сфери, а також бюджетні установи та організації готові до роботи в осінньо-зимовий період (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Согласно данным Национального банка Украины, во втором квартале 2013 г. объемы переводов от трудовых мигрантов, которые работают за границей больше года, сократились на 17,7 % до 377 млн дол.

По оценке НБУ, 92 млн дол. поступило в Украину по неформальным каналам. Этот показатель на 1,1 % меньше, чем в 2012 г.

Общий объем всех поступлений во втором квартале 2013 г. составил 2,056 млрд дол. Среди стран, откуда приходят переводы, продолжают лидировать Россия – 1,186 млрд дол., США – 307 млн дол. и Германия – 198,8 млн дол.

Согласно данным Госстатата и Института демографии Национальной академии наук Украины (НАНУ) с января 2010 г. по середину июня 2012 г. за границей с целью заработка находилось 1,2 млн граждан (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>)). – 2013. – 2.10).

***

Уровень безработицы в еврозоне в августе составил 12 %, свидетельствуют данные Статистического управления Европейского Союза.

По данным официального статистического агентства Европейского Союза, число безработных в еврозоне снизилось до 19,18 млн, в целом в ЕС количество безработных составило 26,6 млн, а уровень безработицы 10,9 %.

Также был пересмотрен показатель за июль в сторону уменьшения с 12,1 до 12 %. Аналитики, опрошенные агентством Bloomberg, не ожидали изменения показателя с ранее объявленного июльского уровня.

При этом уровень безработицы среди молодежи снизился в августе до 23,7 % с 23,8.

Самый высокий уровень безработицы вновь зарегистрирован в Испании, показатель составил 26,2 %. Самые низкие значения безработицы зафиксированы в Австрии (4,9 %), Германии (5,2 %) и Люксембурге (5,8 %) (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>)). – 2013. – 2.10).

***

По мнению экспертов кризис в США создаст экономические проблемы для Украины.

США провели первый день без правительства. Shutdown (выключение, закрытие) – так это называют американцы. Около 800 тыс. чиновников (в том числе 2/3 персонала Белого дома) и просто людей, чья зарплата платится из бюджета, остались дома – их отправили в отпуск за свой счет.

Сегодня никто не верит, что даже если в США не договорятся об увеличении потолка госдолга, Штаты объявят полноценный дефолт и наотрез откажутся платить по внутренним и внешним долгам. Но экономисты допускают

возможность так называемого технического дефолта. «Американское правительство может заплатить кредиторам проценты по облигациям с небольшой отсрочкой. Такое поведение, скорее всего, спровоцирует массовую распродажу гособлигаций Соединенных Штатов. Сработает эффект домино, и взлетят проценты по займам для развивающихся стран и Украины в том числе», – сказал президент Украинского аналитического центра А. Охрименко.

Возможная паника на мировых рынках создаст нашей стране дополнительные проблемы с выплатами уже накопленных долгов. «При спокойном мировом рынке Минфин мог бы выйти с новым размещением еврооблигаций и привлечь нужную сумму. Но если в Америке углубится долговой кризис, то это сделать станет значительно сложнее, а главное – дороже, – рассказал нам ведущий экономист блока «Финансовые рынки» Кредитно-Аграрного Банка А. Печерицын. – Возможно, наши власти начнут искать альтернативные источники. Например, в Китае, с которым чиновники в последнее время все активнее налаживают сотрудничество».

Кроме того, затяжной политический кризис в США и истерия, нагнетаемая вокруг прогнозов о дефолте, будет давить на доллар – безналичный курс евровалюты у нас уже вырос на 4–5 коп. «Если Обама быстро договорится с Конгрессом, курс евровалюты в нашей стране не поднимется выше отметки 11,5 грн за евро. Куда хуже прогнозы на случай затяжного политического кризиса в США – до 12 грн за евро», – говорит А. Охрименко (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Премьер-министр Великобритании Д. Кэмерон заявил, что первая за 17 лет частичная остановка работы правительства США может подорвать рост мировой экономики. По его словам, сложившаяся ситуация напоминает всем, что система государственных расходов должна быть правильно спланирована, также как должны быть планы по налоговой политике и сокращению дефицита бюджета.

«Некоторые хотят уйти от вопроса сокращения дефицита и реорганизации нашей экономики, но я думаю, что у нас будет много напоминаний в течение ближайших месяцев, включая происходящее в США, что это абсолютно необходимо», – сказал премьер-министр.

Напомним, что госслужащие в США ушли в вынужденный отпуск в связи с бюджетным кризисом и это негативно будет влиять на объем валового внутреннего продукта. Экономисты подсчитали, что в такой отпуск вынуждены будут уйти 0,8–1 млн из более чем 2 млн гражданских государственных служащих. При этом длительная остановка работы может побудить этих людей начать ограничивать свои расходы.

В Bank of America Merrill Corp. считают, что двухнедельный «отпуск» приведет к снижению темпов ВВП США в квартале на 0,5 п. п., а если ситуация не изменится в октябре, то темпы снизятся на 2 п. п. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 2.10).

***

Глава Минэкономразвития А. Улюкаев на форуме в Сочи заявил, что в России безработица в следующем году вырастет до 6 %. Сейчас этот показатель чуть выше 5 %. При этом министр назвал затянувшуюся стагнацию российской экономики вариантом даже худшим, менее предсказуемым, чем острый кризис.

Руководитель исследовательского центра портала SuperJob Н. Голованова сообщила, что на рынке труда пока все спокойно: «Пока я бы не стала каких-то выводов делать, на сегодняшний день мы не фиксировали отрицательных трендов по всплеску активности соискателей. Нет таких тенденций и в плане изменения зарплатных предложений. Если предположить, что ситуация начнет развиваться по кризисному сценарию 2008 г., то повторятся те же схемы, когда первыми страдали следующие профессии – маркетологи, журналисты, пиарщики, офисные служащие».

Бизнесмены, опрошенные Business FM, говорят, что пока преждевременно наводить панику. В то же время, по их

словам, некоторые тревожные сигналы, как разговоры о возможном секвестере бюджета и сокращении ряда производств, есть на рынке.

Ранее Д. Медведев в статье «Время простых решений прошло» написал о необходимости «уйти от политики сохранения занятости населения любой ценой». В этом, по словам премьер-министра, помогут переход армии на контрактную основу и поздний выход на пенсию квалифицированных специалистов (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 1.10).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 75

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, Н. Тарасенко, І. Соколова.

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 03.10.2013.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обл.-вид. арк. 2,45. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.